

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra statistiky

Bakalářská práce

**Statistická analýza situace na trhu práce na Blovicu
a jistota zaměstnání**

Eliška Pečenková

© 2010 ČZU v Praze

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Eliška Pečenková

obor Veřejná správa a regionální rozvoj - k.s. Klatovy

Vedoucí katedry Vám ve smyslu Studijního a zkušebního řádu ČZU v Praze čl. 16 určuje tuto bakalářskou práci.

Název tématu: **Statistická analýza situace na trhu práce na Blovicku a jistota zaměstnání**

Struktura bakalářské práce:

1. Úvod
2. Cíl práce a metodika
3. Literární rešerše - definice nezaměstnanosti, ukazatele nezaměstnanosti, politika zaměstnanosti
4. Metodika práce - popis vybraných statistických metod
5. Vlastní zpracování - analýza vybraných ukazatelů nezaměstnanosti v daném regionu
6. Závěr
7. Seznam literatury
8. Přílohy

Rozsah původní zprávy: 30 - 40 stran

Seznam odborné literatury:

- Buchtová, B.: Nezaměstnanost: psychologický, ekonomický a sociální problém. Praha: Grada, 2002. ISBN 80-247-9006-8
- Hindls, R., Hronová, S., Seger, J.: Statistika pro ekonomy. Praha: Professional Publishing, 2006. ISBN 80-86946-16-9
- Hrach, K.: Statistické metody a data o nezaměstnanosti. Ústí nad Labem: Univerzita J.E. Purkyně, 2005. ISBN 80-7044-754-0
- Kol.: Analýza územní diferenciacce nezaměstnanosti a jejích toků v ČR. Praha: Český statistický úřad, 2006. ISBN 80-250-1173-9
- Mareš, P.: Nezaměstnanost jako sociální problém. Praha: Sociologické nakladatelství, 2002. ISBN 80-86429-08-3
- Samuelson, P.A.: Ekonomie, 1. vyd. Praha: Svoboda, 1991. ISBN 80-205-0192-4
- Svatošová, L., Kába, B., Prášilová, M.: Zdroje a zpracování sociálních a ekonomických dat (učební texty). Praha: PEF ČZU, 2004. ISBN 80-213-1189-4
- Šimsová, J.: Časový vývoj nezaměstnanosti v rámci Ústeckého kraje. Ústí nad Labem: Univerzita Jana Evangelisty Purkyně, 2005. ISBN 80-7044-753-2

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Pavla Hošková, Ph.D.**

Termín odevzdání bakalářské práce: duben 2010

Kábe

Vedoucí katedry

Jan

Děkan

V Praze dne: 19.11.2008

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Statistická analýza situace na trhu práce na Blovicku a jistota zaměstnání" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 11.03.2010

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Pavle Hoškové, Ph.D. za odborné vedení, které mi usnadnilo vypracování předkládané bakalářské práce.

Statistická analýza situace na trhu práce na Blovicku a jistota zaměstnání

Statistical analysis situation of labour market in the Blovic region and job security

Souhrn

Bakalářská práce je zaměřena na analýzu nezaměstnanosti v regionu Blovicko a zjištění názorů občanů žijících a pracujících v tomto regionu na problematiku jistoty zaměstnání.

Práce se skládá z několika kapitol. Literární rešerše popisuje základní pojmy týkající se trhu práce (práce a pracovní síla, nabídka práce, poptávka po práci), nezaměstnanosti (její druhy, ukazatele i politiku zaměstnanosti) a stručně seznamuje čtenáře s regionem Blovicko. Metodika práce je zaměřena na popis vybraných statistických metod – analýzu časových řad (jejich členění, elementární charakteristiky a vlastnosti), sběr primárních dat (dotazování a pravidla tvorby dotazníku) a závislost kvalitativních znaků (asociace a kontingence). Vlastní zpracování aplikuje popsané statistické metody na data, která byla získána z portálu Ministerstva práce a sociálních věcí, Úřadu práce Plzeň-jih a primární data, shromážděná vlastním dotazníkovým šetřením. V závěru práce je shrnuta situace na trhu práce v regionu Blovicko.

Klíčová slova: práce, nabídka práce, poptávka po práci, trh práce, nezaměstnanost, míra nezaměstnanosti, politika zaměstnanosti, uchazeč o zaměstnání, jistota zaměstnání

Summary

The theme of this Bachelor thesis is focused on the unemployment analyses and job stability based on opinions of the citizens living and working in Blovice region.

This Bachelor thesis is made up of several chapters. Literary retrieval describes basic notions of the job market (job, employee, offer of jobs, job demand), unemployment type (indicators and policy) and briefly acquaints the reader with the Blovice region. Methodology is oriented to the description of the selected statistic methods – time line analysis (its division, elemental characteristics and properties), collection of primary data (questioning and questionnaire preparation rules) and dependence of quality parameters association and contingency. In the Elaboration are described statistic methods applied to the data collected from the web page of "Ministerstvo práce a sicálních věcí, Job Centre Plzen-South" and the primary data collected by the survey. The Bachelor thesis is concluded by the description of Blovice region job market situation.

Keywords: job, offer of jobs, job demand, labour market, unemployment, rate of unemployment, unemployment policy, job applicant, employment certainty

OBSAH

1.	ÚVOD	9
2.	CÍL PRÁCE A METODIKA.....	11
3.	LITERÁRNÍ REŠERŠE.....	12
3.1	TRH PRÁCE	12
3.1.1	<i>Práce a pracovní síla</i>	<i>12</i>
3.1.2	<i>Nabídka práce.....</i>	<i>12</i>
3.1.3	<i>Poptávka po práci.....</i>	<i>14</i>
3.1.4	<i>Trh práce.....</i>	<i>15</i>
3.2	NEZAMĚSTNANOST	16
3.2.1	<i>Definice nezaměstnanosti.....</i>	<i>16</i>
3.2.2	<i>Ukazatele nezaměstnanosti.....</i>	<i>17</i>
3.2.3	<i>Druhy nezaměstnanosti</i>	<i>19</i>
3.2.4	<i>Politika nezaměstnanosti.....</i>	<i>21</i>
3.3	VYMEZENÍ REGIONU A JEHO CHARAKTERISTIKA	24
4.	METODIKA PRÁCE.....	28
4.1	ANALÝZA ČASOVÝCH ŘAD.....	28
4.1.1	<i>Časové řady a jejich členění.....</i>	<i>28</i>
4.1.2	<i>Elementární charakteristiky časových řad</i>	<i>30</i>
4.1.3	<i>Vlastnosti časových řad.....</i>	<i>33</i>
4.2	SBĚR PRIMÁRNÍCH DAT.....	34
4.2.1	<i>Dotazování - metoda sběru dat.....</i>	<i>35</i>
4.2.2	<i>Pravidla tvorby dotazníku</i>	<i>36</i>
4.3	ZÁVISLOST KVALITATIVNÍCH ZNAKŮ	39
4.3.1	<i>Asociace</i>	<i>39</i>
4.3.2	<i>Kontingence.....</i>	<i>41</i>
5.	VLASTNÍ ZPRACOVÁNÍ.....	43
5.1	ANALÝZA VYBRANÝCH UKAZATELŮ NEZAMĚSTNANOSTI V DANÉM REGIONU.....	43
5.1.1	<i>Poptávka po práci.....</i>	<i>43</i>
5.1.2	<i>Nabídka práce.....</i>	<i>46</i>
5.1.3	<i>Nezaměstnanost</i>	<i>54</i>
5.2	VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ	59
6.	ZÁVĚR	71
7.	SEZNAM LITERATURY	73
8.	PŘÍLOHY.....	75

1. Úvod

Nezaměstnanost je spojena s existencí trhu práce. Představuje nerovnováhu mezi poptávkou po práci a nabídkou práce. Pro jedince může mít nezaměstnanost dopady ekonomické, sociální, psychické i zdravotní. Ztráta zaměstnání pro člověka většinou znamená snížení životní úrovně a často je spojena s výskytem negativních osobnostních změn. U dlouhodobě nezaměstnaných dochází k poklesu sebevědomí, ztrátě sebeúcty, pocitům beznaděje. U takových osob je pozorován i silný pocit neužitečnosti, který bývá zesílen ztrátou sociálního statusu. Proto často dochází k vyčlenění dlouhodobě nezaměstnaného jedince ze společnosti. Nejčastěji jsou nezaměstnaností postiženy tzv. rizikové skupiny. Do této skupiny lze zařadit zdravotně postižené občany, mladistvé, nekvalifikované pracovní síly, trestané osoby, příslušníky národnostních menšin či imigranty.

Sledování nezaměstnanosti je věnována velká pozornost, neboť míra nezaměstnanosti je jedním z hlavních ukazatelů ekonomické situace daného státu. Pokud nezaměstnanost roste dlouhodobě, dostává se do centra pozornosti celé společnosti, včetně státních a politických institucí. S vysokou nezaměstnaností se v dnešní době potýká většina průmyslových zemí. Nezaměstnanost znamená pro společnost problém finanční (jsou vynakládány nemalé finanční prostředky na vyplácenou podporu v nezaměstnanosti vysokému počtu osob bez příjmu), organizační (je nutné zajistit fungování byrokratického aparátu, který pro stát zajišťuje služby zaměstnanosti) a také politický (dochází k ohrožení sociálního smíru). Dlouhodobá nezaměstnanost je problémem ekonomickým, ale také sociálním. Kromě nárůstu chudoby a zhoršování veřejného zdraví dochází ve společnosti k dysfunkčnímu chování, růstu kriminality, vyššímu výskytu rasových konfliktů, odcizování populace platným hodnotám a normám. Tyto problémy mohou vyvolávat potřeby změn základních hodnot společnosti, stylu života společnosti a mohou vyústit ve snahy o nové rozdělení společnosti.

V dnešní době převažuje přesvědčení, že příčiny nezaměstnanosti nemohou ovlivňovat jedinci. Proto jsou prováděny stabilizující zásahy státu do trhu práce. Jedná

se o podpory v nezaměstnanosti, regulaci pohybu osob na trhu práce a vstupy celých sociálních kategorií na trh práce či naopak, podpory investičních aktivit, které přinášejí nové pracovní příležitosti a vytváření pracovních příležitostí pomocí přímých výdajů ve státním sektoru.

2. Cíl práce a metodika

Bakalářská práce je zaměřena na statistickou analýzu nezaměstnanosti a jistotu zaměstnání v regionu Blovicko, který se nachází v Plzeňském kraji. Region tvoří 19 obcí a rozkládá na rozloze 222,54 km². Cílem práce je zmapování situace na trhu práce v tomto regionu.

K tomuto účelu byla shromážděna sekundární data z portálu Ministerstva práce a sociálních věcí a Úřadu práce Plzeň-jih. Mezi ukazatele, které lze získat z portálu Ministerstva práce a sociálních věcí pro region Blovicko patří počet evidovaných volných míst, počet evidovaných uchazečů o zaměstnání dle pohlaví a registrovaná míra nezaměstnanosti. Další ukazatele potřebné pro tuto práci (struktura nezaměstnanosti dle specifických skupin, struktura nezaměstnanosti dle vzdělání a struktura nezaměstnanosti dle věku) byly získány od Úřadu práce Plzeň-jih. Pomocí statistické analýzy časových řad byl popsán vývoj regionu Blovicko v letech 2002 – 2009.

Sběr primárních dat byl zajištěn pomocí dotazníkového šetření. Úkolem bylo zjištění názoru občanů, kteří žijí a pracují v regionu Blovicko, na jistotu zaměstnání. Na malém vzorku respondentů byl proveden pilotní průzkum, jehož cílem bylo ověření, zda jsou otázky srozumitelné pro různé věkové skupiny a různě vzdělané občany. Pilotním průzkumem nebyla prokázána nutnost změn v dotazníku, proto následoval sběr primárních dat. Tento sběr proběhl metodou osobního dotazování přímo v terénu na několika místech regionu. Zpracovaná a rozříděná data byla vyhodnocena pomocí zkoumání závislosti kvalitativních znaků.

3. Literární rešerše

3.1 Trh práce

Na trhu práce se odehrává soupeření nabídky práce a poptávky po práci. Trh práce je ale trhem specifickým, neboť je ovlivňován státem a řadou jeho institucí.

3.1.1 Práce a pracovní síla

Práci lze definovat jako cílevědomou činnost člověka, jako spojení jeho intelektu s konkrétní manuální činností. Člověk pracuje převážně ze dvou důvodů. Jednak proto, aby uživil sebe a svou rodinu, a dále proto, aby se zdokonalil, sebevzdělal, seberealizoval (Halásková, 2001). Práci řadíme mezi výrobní faktory.

Abychom pochopili problematiku trhu práce a s ním spojenou nezaměstnanost, musíme si nejprve ujasnit, koho, tedy jaké obyvatelstvo, označujeme pojmem pracovní síla. Pracovní síla je tvořena ekonomicky aktivním obyvatelstvem, což jsou v případě České republiky všichni jednotlivci, kteří v daném čase dosáhli minimálně patnácti let věku a současně splňují kritéria, na jejichž základě mohou být zařazeni buďto mezi zaměstnané nebo mezi nezaměstnané. Pro pracovní sílu používáme také ekvivalent ekonomicky aktivní obyvatelstvo. Na trhu práce však také existují lidé, kteří z různých příčin pracovat nemohou (děti, důchodci, invalidé) nebo nechtějí a práci si aktivně nehledají (např. ženy v domácnosti, bezdomovci apod.). Tuto skupinu obyvatelstva označujeme jako nezúčastněné v pracovní síle nebo také ekonomicky neaktivní obyvatelstvo (Tuleja a kol., 2006).

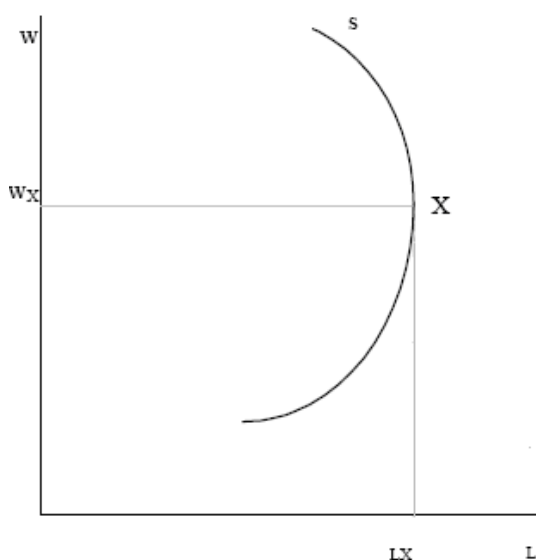
3.1.2 Nabídka práce

Nabídkou práce se míní počet hodin odpracovaných při výdělečné činnosti v továrnách, na farmách a v jiných podnicích, ve vládě nebo neziskových institucích. Hlavními determinantami nabídky práce jsou počet obyvatelstva a způsob, jímž

obyvatelstvo tráví svůj čas. Počet obyvatelstva je určen přirozenou porodností a úmrtností i přistěhovalectvím (Samuelson a Nordhaus, 1991).

Nabídka práce představuje volbu domácnosti, která srovnává užitek. Na jednu miskou pomyslných vah staví užitek z volného času a na druhou užitek, který může získat za mzdu (nakoupené výrobky a služby). Nabídka práce vyjadřuje kombinace množství práce a mzdy. Mzda je zde nejen cenou za volný čas, ale současně je i důchodem. Proto se poptávka po volném čase odlišuje od poptávky po jiných statcích (substituční a důchodový efekt nepůsobí stejnosměrně jako u jiných poptávek). Nabídka práce se pak odvozuje od poptávky po volném čase. Průběh této křivky (graf č. 1) zohledňuje působení substitučního efektu, který ukazuje, že při nižší mzdě je nabízeno více práce a efektu důchodového, který ukazuje, že při růstu mzdy je nabízeno práce méně. Pokud je nabízena nízká mzda, převládá substituční efekt, roste nabídka práce. Je-li mzda vyšší, dochází k převaze důchodového efektu a snížení množství nabízené práce. Součet individuálních nabídek práce v různých profesích tvoří tržní nabídku práce.

Graf č. 1: Individuální křivka nabídky

Zdroj: Helísek (2006)

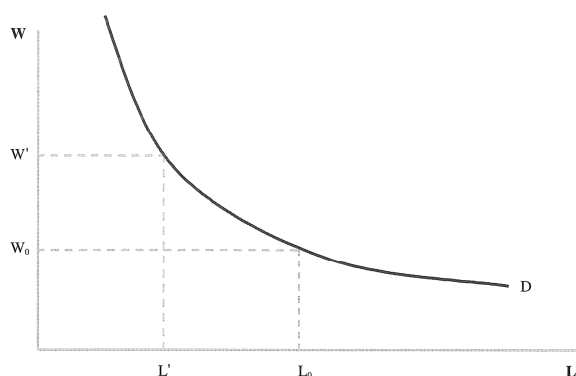
Křivka nabídky práce (S) zobrazuje množství pracovních sil (domácností) na trhu práce (L) při mzdové sazbě (W).

3.1.3 Poptávka po práci

Práce patří mezi výrobní faktory (vstupy). Kvalita vstupů je dána gramotností, vzděláním, odbornou přípravou a dovednostmi ekonomicky aktivního obyvatelstva. Poptávka po vstupech je poptávka odvozená, nikoliv finální. Jestliže o zisk usilující firma poptává vstup, činí tak proto, že jí tento vstup umožňuje vyrábět statek, který jsou spotřebitelé ochotni nyní nebo v budoucnu koupit. Firma maximalizující zisk volí takové množství vstupů, aby se cena každého vstupu rovnala příjmu z mezního produktu (MRP) tohoto vstupu. Poptávka po práci vychází z mezního produktu práce. Křivka MRP je tedy poptávkovou křivkou firmy (Samuelson a Nordhaus, 1991).

Mezní produkt práce lze definovat jako dodatečný výstup, jenž je výsledkem zaměstnání jedné dodatečné jednotky pracovní síly, přičemž ostatní vstupy jsou konstantní. Příjem z mezního produktu práce představuje dodatečný příjem, který firma získává zaměstnáním dodatečné jednotky práce, přičemž všechny ostatní vstupy zůstávají konstantní. Firma tedy zvyšuje či snižuje poptávku po práci až do okamžiku, kdy se příjem z mezního produktu práce vyrovná mzdové sazbě. Poptávka po práci je tedy závislá na výši mzdové sazby (Halásková, 2001). Tržní poptávku práce tvoří součet individuálních poptávek. Individuální poptávku zobrazuje graf č. 2.

Graf č. 2: Individuální křivka poptávky

Zdroj: Helísek (2006)

Křivka poptávky po práci (D) zobrazuje snížení poptávky po práci (L') díky zvýšení mzdové sazby (w').

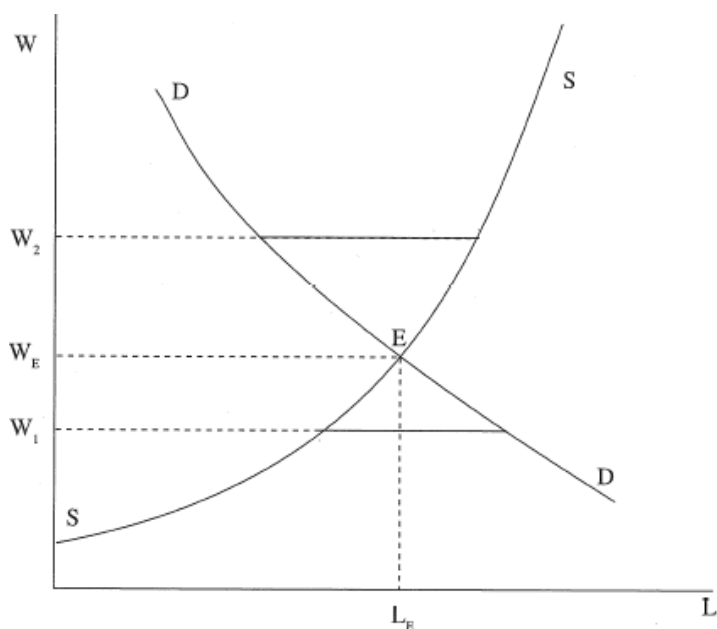
3.1.4 Trh práce

Trh práce je jedním z trhů výrobních faktorů. Mareš (2002) uvádí, že tak jako na jiných trzích, i na trhu práce stojí nabídka práce a poptávka po ní proti sobě ve vzájemné soutěži, v níž se vytváří cena práce.

Na trhu práce se střetávají firmy a domácnosti. Firmy i domácnosti vytvářejí poptávku po práci, domácnosti pak nabídku práce. Pokud se tyto dva subjekty na trhu práce setkají a dohodnou na podmínkách (výše mzdy, pracovní doba, místo výkonu zaměstnání, zaměstnanecké výhody apod.), mohou uzavřít pracovní smlouvu.

Makroekonomický pohled na trh práce rozlišuje několik přístupů (klasicko-neoklasický, keynesiánský, monetaristický, neokeynesiánský). Tuleja a kol. (2006) se domnívají, že ačkoliv všechny tyto přístupy vycházejí ze stejné podstaty, liší se v předpokladech fungování a dosažení rovnováhy na trhu práce. Rovnováhu na trhu práce zobrazuje graf č. 3.

Graf č. 3: Rovnováha na trhu práce

Zdroj: Helísek (2006)

Pokud se poptávané množství práce (D) rovná nabízenému množství (S), nastává na trhu práce rovnováha (E).

Význam trhu práce je zvýrazněn několika dalšími základními souvislostmi ekonomik. Jedná se především o skutečnost, že v ekonomice jako celku je trh práce převodovým mechanismem mezi procesy výroby (nabídky) a spotřeby (poptávky). Práce je vynakládání výrobního faktoru, který se nakupuje, a tím ovlivňuje náklady výroby, a mzdy, vyplácené za vynakládání práce. Od vzájemných závislostí obou stran se odvíjí takové významné okolnosti, jako je výše cenové hladiny v ekonomice, koupěschopnost důchodů, základní rozsah koupěschopnosti společnosti atd. (Buchtová a kol., 2002). Většina ekonomů dnes připouští, že prodej a koupě pracovní síly jsou na trhu práce komplikovány celou řadou osobních, kulturních, sociálních a politických faktorů (Mareš, 2002).

3.2 Nezaměstnanost

3.2.1 Definice nezaměstnanosti

Definice nezaměstnanosti je založena na tom, že osoba schopná práce je z možnosti pracovat v placeném zaměstnání vyřazena, ale i na tom, že se svým vyřazením nespokojuje a hledá nové placené zaměstnání, někdy jen na částečný úvazek. Z ekonomického hlediska lze nezaměstnanost vymezit jako převis nabídky na trhu práce nad poptávkou na trhu práce. Jde o stav nerovnováhy, který v moderní společnosti představuje významný sociálně-ekonomický problém.

Ale určitá míra nezaměstnanosti je v tržním hospodářství přirozená. Tuleja a kol. (2006) uvádí, že se jedná o takovou úroveň nezaměstnanosti, při níž se daný trh práce nachází ve stavu všeobecné rovnováhy. Dosahuje-li tedy ekonomika přirozené míry nezaměstnanosti, pak jsou všichni jednotlivci, kteří chtějí při dané sazbě pracovat zaměstnání, v důsledku čehož je v této ekonomice dosaženo stavu, jež označujeme pojmem plná zaměstnanost.

Pokud neodpovídá skutečná míra nezaměstnanosti své přirozené míře, pak se dle Tuleji a kol. (2006) ekonomika potýká:

- s podzaměstnaností, tj. situací, kdy skutečná míra nezaměstnanosti převyšuje hodnotu přirozené míry nezaměstnanosti. Podzaměstnanost je tak spojena s nedostatečným využíváním pracovní síly a recesní produkční mezerou. Z tohoto důvodu je také označována jako cyklická nezaměstnanost.
- nebo s přezaměstnaností, kdy skutečná míra nezaměstnanosti nabývá ve srovnání se svou přirozenou mírou nižších hodnot. V tomto případě se daná země potýká s expanzní produkční mezerou, což znamená, že v této ekonomice jsou výrobní faktory využívány nad jejich obvyklou míru.

Zaměstnanost, resp. nezaměstnanost obyvatelstva můžeme označit za jeden z hlavních sociálně-ekonomických problémů moderní společnosti, neboť klesne-li úroveň zaměstnanosti pod určitou mez, pak se tento problém nestává pouze problémem ekonomickým, ale do značné míry také sociálním a politickým. Z tohoto důvodu můžeme také říci, že vedle produkce patří ukazatelé zachycující vývoj na trhu práce k těm z nejsledovanějších makroekonomických ukazatelů (Tuleja a kol., 2006).

3.2.2 Ukazatele nezaměstnanosti

V oblasti politiky zaměstnanosti se používá řada pojmů, výrazů a kategorií. Mezi základní patří zejména ukazatele zaměstnanosti a nezaměstnanosti. Mezi relativní ukazatele patří ukazatele jako obecná nebo specifická míra nezaměstnanosti (Halásková, 2001).

Ukazatele zaměstnanosti

Ne každý, kdo pracuje, je zaměstnaný a na druhé straně také ne každý, kdo nepracuje, je nezaměstnaný. Souvisí to s odlišením práce, především práce konané pro vlastní potěšení či v rámci domácnosti, od zaměstnání. Zaměstnání se vztahuje k práci na smluvním základě, zahrnujícím i materiální odměnu za její výkon. Toto zpřesnění dovoluje eliminovat z našich úvah o nezaměstnanosti domácí práce, sebezaměstnávání, vzájemnou výpomoc, dobrovolnou práci pro dobročinné účely a další práce nevykonávané pro ekonomické cíle (např. hobby) (Mareš, 2002).

Za zaměstnané se v České republice považují všechny osoby, které dosáhly věku patnácti let a starší, které pracují za mzdu, plat či jinou odměnu. Zda pracovní aktivita těchto osob měla trvalý, dočasný, sezónní či příležitostný charakter, zda měly jen jedno nebo více souběžných zaměstnání, nebo zda současně studovaly, pobíraly nějaký důchod apod. v tomto případě není rozhodující. Do kategorie zaměstnaných náležejí všichni placení zaměstnaní (zaměstnanci a členové produkčních družstev) a všichni zaměstnaní ve vlastním podniku (podnikatelé a pomáhající rodinní příslušníci).

Ukazatele nezaměstnanosti

Podle Haláskové (2001) jsou nezaměstnaní charakterizováni jako všechny osoby patnáctileté a starší, které ve sledovaném období souběžně splnily dále uvedené tři podmínky:

- **byly bez práce** - to znamená, že nebyly ani v placeném zaměstnání ani nebyly sebezaměstnané
- **hledaly aktivně práci** - tím se rozumí registrace u úřadu práce nebo soukromé zprostředkovatelny práce, hledání přímo v podnicích, využívání inzerce apod.
- **byly připraveny k nástupu do práce** - byly k dispozici okamžitě nebo nejpozději do 14 dnů pro výkon placeného zaměstnání nebo sebezaměstnání

Pokud osoby nesplňují alespoň jednu ze tří uvedených podmínek, jsou klasifikovány jako zaměstnané nebo ekonomicky neaktivní (Halásková, 2001).

Součtem zaměstnaných osob a nezaměstnaných osob, získáme počet ekonomicky aktivního obyvatelstva (pracovní sílu).

Jednotlivce, kteří nejsou ekonomicky aktivní, označujeme jako osoby nacházející se mimo pracovní sílu či také jako ekonomicky neaktivní obyvatelstvo (ENA). V případě České republiky jsou za ekonomicky neaktivní považováni ti, kteří v daném čase nebyli zaměstnaní a současně nesplňovali kritéria proto, aby mohli být zařazeni mezi nezaměstnané. Ekonomicky neaktivní tak jsou především děti v předškolním věku, osoby navštěvující jednotlivé vzdělávací instituce (základní, střední a vysoké školy), jednotlivci na mateřské či rodičovské dovolené, dlouhodobě

nemocní, invalidní a starobní důchodci či lidé, kteří nejsou během čtrnácti dnů nastoupit do nového zaměstnání (Tuleja a kol., 2006).

Ukazatele relativní

V České republice se používají pro měření nezaměstnanosti dvě metodiky. Jednou z nich je měření míry registrované nezaměstnanosti, kterou používá Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV), druhou pak zjišťování nezaměstnanosti výběrovým šetřením – obecná míra nezaměstnanosti, kterou využívá Český statistický úřad.

Výpočet registrované míry nezaměstnanosti provádí měsíčně MPSV. Procento nezaměstnaných se vyjadřuje jako poměr uchazečů zaregistrovaných na úřadech práce k pracovní síle. Čítec tedy vyjadřuje počet uchazečů o zaměstnání, kteří jsou evidováni na úřadech práce k poslednímu dni sledovaného měsíce. Pracovní síla ve jmenovateli je součtem počtu zaměstnaných osob (z výběrového šetření prováděného Českým statistickým úřadem).

Halásková (2001) uvádí, že obecná míra nezaměstnanosti (ILO) je ukazatel získaný z výsledku Výběrového šetření pracovních sil (VŠPS) podle mezinárodních definic a doporučení. V čitateli i jmenovateli jsou šetřené osoby uváděny podle místa jejich pobytu. Čítec zahrnuje nezaměstnané podle ILO, jmenovatel pak pracovní síly podle ILO.

Měření nezaměstnanosti je spojeno s problémy zahrnutí určitých skupin do kategorie nezaměstnaných. Jedná se o odrazené pracovníky, podzaměstnané (pracující na částečný úvazek nebo finančně nízce hodnocené) či fiktivní nezaměstnané (Tuleja, 2002).

3.2.3 Druhy nezaměstnanosti

Nezaměstnanost můžeme z ekonomického pohledu rozdělit do dvou základních skupin. Jednu skupinu tvoří druhy nezaměstnanosti podle skutečností, které

nezaměstnanost vyvolaly (frikční, strukturální, cyklická), druhou pak druhy nezaměstnanosti podle dobrovolnosti (dobrovolná, nedobrovolná).

Frikční nezaměstnanost

Frikční nezaměstnanost podle Helíska (2006) vyplývá z pohybu pracovníků vůči jim odpovídajícím pracovním místům (nová pracovní místa neustále vznikají a zanikají, stejně tak vůči nim stojí osoby, které pracovní místo hledají nebo opouštějí). Jde „pouze“ o vyhledávání a obsazení někde existujícího volného místa (proto je označována také jako tzv. vyhledávací nezaměstnanost). Jedná se tedy o běžnou změnu zaměstnání a dobou strávenou hledáním zaměstnání.

Strukturální nezaměstnanost

Řada pracovníků ztrácí své zaměstnání díky rozpadu neefektivních podniků a institucí, eliminaci starých odvětví a likvidaci umělé přezaměstnanosti. Jak se odvětvově i územně mění struktura ekonomiky, nemusí osobní a zejména kvalifikační charakteristiky propouštěných osob odpovídat požadavkům nových pracovních míst. Část strukturální nezaměstnanosti je dána pohybem pracovních míst mezi odvětvími, kterým se musí struktura pracovní síly přizpůsobovat. Jinou část tvoří osoby ztrácející zaměstnání v důsledku rušení pracovních míst a nahrazení živé práce technickou. Je tady dána poklesem poptávky po pracovnících v důsledku technologického a technického vývoje. Paradoxem strukturální nezaměstnanosti je, že do ní mohou (dlouhodobě) upadnout i vysoce kvalifikovaní pracovníci, jejichž kvalifikace v důsledku změn výroby ztrácí na trhu práce smysl a není nadále potřebná (Mareš, 2002).

Cyklická nezaměstnanost

Je-li nezaměstnanost důsledkem nevyužití stávajících kapacit z důvodů odbytových potíží (v recesi), hovoří se o nezaměstnanosti cyklické. Je to vlastně klasický model nezaměstnanosti, charakteristický zejména pro devatenácté století a počátek století dvacátého. Je-li cyklická nezaměstnanost pravidelná a spojená s přírodním cyklem, hovoří se o ní jako o sezónní nezaměstnanosti. V minulosti byla

například dosti rozšířena zimní sezónní nezaměstnanost ve stavebnictví. Sezónní nezaměstnaností mohou být ovšem postíženy i služby (zejména spojené s turistikou), charakteristická je pro zemědělské oblasti (Mareš, 2002).

Halásková (2001) uvádí, že o dobrovolné nezaměstnanosti se hovoří tehdy, kdy část pracovních sil nechce při určitých mzdách pracovat (pracovní místa existují, ale není o ně při stávající tržní mzdové sazbě zájem) a nebo nechce pracovat vůbec (upřednostňuje volný čas, žije z charit a podpor nebo takový životní styl umožňují úspory či jen občasný výdělek).

Nedobrovolná zaměstnanost vzniká v důsledku toho, že při vyšších mzdových sazbách existuje více pracovníků, kteří chtějí pracovat, než počet pracovních míst. Tedy poptávka po práci je nižší než celková nabídka, část pracovníků při běžné mzdové sazbě nenachází práci. I když chtějí pracovat, práci nenajdou. Jsou tedy dobrovolně nezaměstnaní (Halásková, 2001). Dalšími příčinami nedobrovolné nezaměstnanosti jsou překážky bránící poklesu mezd. Mezi tyto překážky patří odbory, které bojují proti poklesu mezd i tehdy, kdy je na trhu práce nezaměstnanost. Další překážkou je uzákoněná minimální mzda (Holman, 2005).

3.2.4 Politika nezaměstnanosti

Politiku nezaměstnanosti respektive politiku zaměstnanosti vyvíjí stát tak, aby byl zajištěn co možná nejlépe fungující trh práce. Politiku zaměstnanosti lze chápat jako soubor opatření, kterými jsou spoluutvářeny podmínky pro dynamickou rovnováhu na trhu práce. Stát používá dva různé druhy politiky zaměstnanosti. A to aktivní a pasivní (Winkler a Windmannová, 1999).

Aktivní politika zaměstnanosti

V České republice je aktivní politika zaměstnanosti legislativně zakotvena v zákoně č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti. Tento zákon upravuje zabezpečování státní politiky zaměstnanosti v souladu s právem Evropských společenství. Cílem aktivní politiky zaměstnanosti je dosáhnout plné zaměstnanosti a ochrany proti

nezaměstnanosti. Aktivní politiku zaměstnanosti zabezpečuje ministerstvo a úřady práce. Mezi nástroje aktivní politiky patří:

- **rekvalifikace** - získání nové kvalifikace a zvýšení, rozšíření nebo prohloubení dosavadní kvalifikace, včetně jejího udržování nebo obnovování. Za rekvalifikaci se považuje i získání kvalifikace pro pracovní uplatnění fyzické osoby, která dosud žádnou kvalifikaci nezískala
- **investiční pobídky** - zaměstnavatel, kterému bylo vydáno rozhodnutí o příslibu investiční pobídky podle zvláštního právního předpisu, hmotně podporuje vytváření nových pracovních míst a rekvalifikace nebo školení nových zaměstnanců
- **veřejně prospěšné práce** - časově omezené pracovní příležitosti spočívající zejména v údržbě veřejných prostranství, úklidu a údržbě veřejných budov a komunikací nebo jiných obdobných činnostech ve prospěch obcí nebo ve prospěch státních nebo jiných obecně prospěšných institucí
- **společensky účelná pracovní místa** - pracovní místa, která zaměstnavatel zřizuje nebo vyhrazuje na základě dohody s úřadem práce a obsazuje je uchazeči o zaměstnání, kterým nelze zajistit pracovní uplatnění jiným způsobem
- **příspěvek na zapracování** - úřad práce může poskytnout zaměstnavateli příspěvek na zapracování, pokud zaměstnavatel přijímá do pracovního poměru uchazeče o zaměstnání, kterému úřad práce věnuje zvýšenou péči (jedná se o osoby, kteří ji pro svůj zdravotní stav, věk, péči o dítě nebo z jiných vážných důvodů potřebují)
- **příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program** – tento příspěvek může úřad práce poskytnout, pokud zaměstnavatel přechází na nový podnikatelský program a z tohoto důvodu nemůže zabezpečit pro své zaměstnance práci v rozsahu stanovené týdenní pracovní doby

(Leiblová, 2009).

Pasivní politika zaměstnanosti

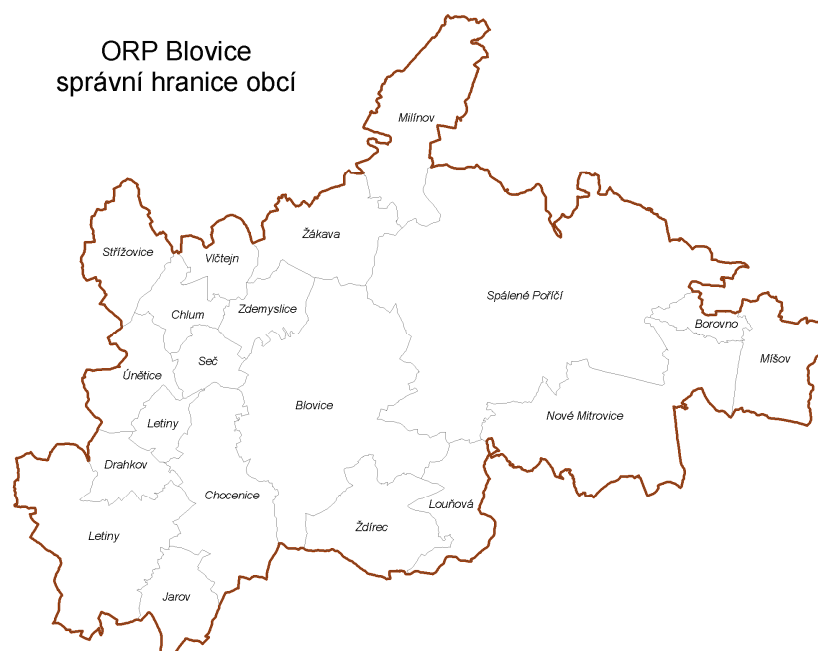
Ohlednutím do historie zjistíme, že pasivní politika zaměstnanosti patří ke starším nástrojům politiky zaměstnanosti. Nástrojem pasivní politiky zaměstnanosti jsou

dávky a příspěvky v nezaměstnanosti. Výše dávek, která je nezaměstnaným poskytována, je častým a v současné době aktuálním tématem. Výše dávky je usměrňována podle toho, jakou dobu nezaměstnanost trvá a je přihlíženo i ke skutečnosti, zda se žadatel snaží práci hledat. Jírová (1999) uvádí, že opatření pasivní politiky zaměstnanosti – to znamená vyplácené podpory v nezaměstnanosti – by nikdy neměly dosáhnout takové výše, aby přestaly nezaměstnané motivovat a nutit k hledání nového zaměstnání, či dokonce aby působily jako stimul k dobrovolné nezaměstnanosti.

3.3 Vymezení regionu a jeho charakteristika

Pro účely této práce je Region Blovice totožný se správním obvodem obce s rozšířenou působností Blovice (obrázek č. 1). Stejný obvod je úřadem práce označován jako mikroregion Blovice. Obce s rozšířenou působností jsou též nazývány obce III. stupně či III. typu. Při výkonu přenesené působnosti státní správy tvoří mezičlánek mezi úřady krajskými a obecními. Jejich vznik je datován k 01.01.2003, kdy v souladu se zákonem č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností, převzaly převážnou část povinností zrušených okresních úřadů. Původním záměrem zákonodárců bylo vytvoření většího správního území obce s rozšířenou působností, které by zahrnovalo současné regiony Blovice a Nepomucko. Vzhledem ke snaze zástupců obou měst (Blovice a Nepomuk) o získání statutu obce s rozšířenou působností nedošlo k dohodě a tak byly namísto jednoho většího obvodu vytvořeny dva malé správní obvody. Legislativní zakotvení správních obvodů se nachází ve Vyhlášce ministerstva vnitra č. 388/2002 Sb., o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností.

Obrázek č. 1 Hranice správního obvodu regionu Blovice

Zdroj: Krajský úřad Plzeňského kraje, Odbor informatiky, oddělení GIS

Region Blovicko se nachází v okrese Plzeň-jih, v kraji Plzeňském. Hraničí se čtyřmi správními obvody Plzeňského kraje (Rokycany, Plzeň, Přeštice, Nepomuk) a na východě se Středočeským krajem.

Obvod regionu Blovicko tvoří 19 obcí (obrázek č. 1), které se rozkládají na rozloze 222,54 km². Jedná se o Blovice, Borovno, Chlum, Chocenice, Dražkov, Jarov, Letiny, Louňovou, Milínov, Míšov, Nové Milovice, Seč, Spálené Poříčí, Střížovice, Pětice, Vlčejn, Zdemyslice, Žákavou a Ždírec. Počet obyvatel čítá 10940 osob. Hustota zalidnění je tedy 49 obyvatel na 1 km². Průměrná rozloha obce činí 11,71 km², průměrný počet obyvatel v obci je 576. Z hlediska rozlohy a počtu obyvatel jde o nejmenší správní obvod Plzeňského kraje.

Jedinou obcí s pověřeným úřadem v regionu Blovicko je město Spálené Poříčí, jehož součástí jsou i obce Čičov, Přehledy, Hořice, Karlov, Lipnice, Lučiště, Struhaře, Těnovice, Vlkov a Záluží. Ostatní obce v regionu jsou obcemi I. typu.

Přirozeným centrem regionu je město Blovice. Jedná se o největší město tohoto regionu. První písemná zpráva pochází z roku 1284. Tehdy byly Blovice trhovou vsí. Ve 14. století jsou již Blovice v dochovaných pramenech označovány jako městečko. V letech 1949 – 1960 byly sídlem okresu. Dnešní Blovice mají tři části – Blovice, Bohušov a Hradiště. Další obce, které tvoří město Blovice, jsou Hradištský Újezd, Hradištská Lhotka, Komorno, Stará Huť, Štítov a Vlčice. Stav obyvatel Blovic čítal k 31.12.2009 4258 osob - z toho bylo 2080 mužů a 2178 žen. Průměrný věk obyvatelstva je u mužů 39 let a u žen 42 let.

Město Blovice je i dopravním centrem regionu. Nachází se na železniční trati Plzeň - České Budějovice (na této trati se z regionu Blovicko nacházejí již jen 2 obce – Zdemyslice a Ždírec). Na dopravu vlakovou navazuje hustá síť dopravy autobusové. Bohužel, ani Blovice nebyly ušetřeny rušení autobusových spojů, které jsou odůvodňovány nízkým vytížením linek a vysokou nákladovostí. Proto se vedení města rozhodlo chybějící spoje státních dopravců doplnit provozem vlastního městského autobusu. Tím, že vyplnilo mezery ve spojích na svém území, pomohlo tak občanům

k snazšímu dojíždění za prací. Také tímto krokem rozšířilo občanům dostupnost k nabízeným službám na svém území.

Ačkoliv se jedná o malé město, nabízený rozsah služeb je rozmanitý. Zdravotnictví je zastoupeno dětskými lékaři, obvodními lékaři, stomatology, ortodontisty, alergologem, gynekologem, psychiatrem, neurologem, revmatologem, plicním lékařem, urologem, chirurgickou ambulancí, interní ambulancí, kožní ambulancí, ortopedickou ambulancí, služby nabízí ORL, oční ordinace, onkologické centrum a nalezneme zde i RTG, laboratoř, rychlou záchrannou službu a lékařskou službu první pomoci i léčebnou rehabilitaci. Ani nabídka školství není nezanedbatelná. Kromě Mateřské školy, Základní školy s družinou a jídelnou a Základní umělecké školy najdeme v Blovicích Gymnázium, Střední školu Oselce, Zvláštní školu internátní a Pomocnou školu internátní. Pro mimoškolní aktivity dětí nabízí Dům dětí a mládeže své služby v Blovicích a ve Spáleném Poříčí. Kultura je zastoupena Muzeem Jižního Plzeňska, Lidovým domem a knihovnou. Na území města se kromě Městského úřadu nachází i Finanční úřad, Policie, detašované pracoviště Úřadu práce Plzeň-jih, dále je zde zastoupen bankovní sektor, pojišťovnictví, sociální služby. Další služby nabízí řada podnikatelů a drobných živnostníků.

Rozsáhlá nabídka služeb nezpřijemňuje jen pobyt občanům. Významný přínos je možné spatřovat i v rozmanité nabídce pracovních míst.

V současné době lze region Blovicko charakterizovat jako průmyslově-zemědělský. Začátkem 19. století byl však orientován pouze na zemědělství, průmysl zde chyběl. Půda byla hlavní obživou obyvatel. Průmysl se začal rozvíjet až vlivem zřízení železnice a také průmyslový vývoj města Plzně od 2. poloviny 19. století měl nezanedbatelný vliv na rozvoj průmyslu v tomto regionu. Podnikali zde především řezníci, obuvníci, hostinští, před první světovou válkou prosperovaly cihelny s ruční výrobou cihel. Ve 30. letech 20. století byla založena firma Lekov, zaměřená na výrobu elektrických vrtaček a jejich export.

Území regionu má spíše venkovský charakter. Chybí v něm průmyslová zóna, která je v současnosti zanesena pouze v územních plánech měst Blovice a Spálené Poříčí.

Mezi významné podniky nabízející v regionu zaměstnání patří:

- **Zemědělská společnost Komorno, a.s.**, zabývající se rostlinnou i živočišnou výrobou
- **Lekov s.r.o.**, vyrábějící trakční přístroje pro dopravní techniku a železniční a tramvajové lokomotivy
- **EXPO IGC Group, s.r.o.** se zaměřuje na oblast reklamy, grafiky, designu, zařizování interiérů muzejních expozic, výstavních ploch i interiérů
- **ProMinent Systems s.r.o.** vyrábějící dávkovací čerpadla, dávkovací systémy a zařízení na úpravu vody, automatická zařízení na dávkování polymerů
- **Pressol Tschechien s.r.o.** vyrábějící nástroje, nářadí a mazací zařízení a nabízející služby v oblasti strojírenské výroby
- **FCT electronic czech s.r.o.** vyrábějící konektory, kontakty, nářadí, D-SUB pouzdra
- **Zeten s.r.o.** se zabývá velkoobchodem s obilím a osivem, jejich čištěním a úpravou
- **Via Avena, s.r.o.** provozuje zemědělskou činnost a to jak rostlinnou, tak i živočišnou

4. Metodika práce

4.1 Analýza časových řad

Každý, kdo stojí před problémem analyzovat určitý ekonomický jev, se dříve či později nutně setká s fenoménem časové řady. Analýzou (a podle potřeby případně i prognózou) časových řad se rozumí soubor metod, které slouží k popisu časových řad a případně k předvídání jejich chování (Hindls a kol., 2007).

Před započítím aplikace metod statistické analýzy časových řad je nutné prověřit, zda jsou data zkoumané časové řady srovnatelná a to z hlediska prostorového, věcného, časového či cenového (Hindls a kol., 2007).

Při prvotní analýze časové řady se nejčastěji snažíme získat představu o charakteru procesu, který daná časová řada reprezentuje. Proto lze mezi základní metody zařadit vizuální analýzy - grafy či elementární charakteristiky. Takovou analýzou můžeme zaznamenat např. průběh časové řady. Pro popis vlastností a souvislostí zkoumaného procesu ale není taková analýza dostačující.

Snaha pomocí zjednodušujících charakteristik porozumět minulosti a vyvodit z ní případně to, co nás možná čeká, vedla k rozvoji metod analýzy a prognózy časových řad. Tyto metody představují poměrně širokou nabídku rozmanitých nástrojů a technik. Ke klasickým postupům přibývají další. Třebaže většina metod nepatří mezi numericky nejjednodušší, rozvoj výpočetní techniky spolu s dostupností statistického software umožnil překonat mnohá úskalí co do rychlosti i co do přesnosti kvantifikace a především poskytl příležitost k „sériovému“ ověřování těchto metod v praxi (Hindls a kol., 2007).

4.1.1 Časové řady a jejich členění

Ekonomickou řadou se rozumí řada hodnot jistého věcně a prostorově vymezeného ekonomického ukazatele, která je uspořádána v čase směrem od minulosti k přítomnosti (Artl a Artlová, 2009).

Časové řady ekonomických ukazatelů se obvykle určitým způsobem člení. Nejde tu ale o pouhé definiční vymezení druhů časových řad, ale především o vyjádření rozdílnosti v obsahu sledovaných ukazatelů, jež je mnohdy provázáno i specifickými statistickými vlastnostmi (Hindls a kol., 2007).

Základní druhy časových ekonomických ukazatelů se rozlišují:

a) podle rozhodného časového hlediska na časové řady:

- **intervalové** - časové řady intervalových ukazatelů, tj. ukazatelů, jejichž velikost závisí na délce intervalu, za který je sledován. Intervalové ukazatele se mají vztahovat ke stejně dlouhým intervalům, protože v opačném případě by šlo o srovnání zkreslené. Pro ukazatele tohoto typu je možné tvořit součty.
- **okamžikové** - časové řady okamžikových ukazatelů jsou sestavovány z ukazatelů, které se vztahují k určitému okamžiku (nejčastěji dni). Protože prostý součet za několik za sebou jdoucích hodnot okamžikových ukazatelů nedává reálný smysl, shrnují se řady tohoto typu pomocí chronologického průměru.

b) podle periodicity, s jakou jsou údaje v řadách sledovány, na časové řady:

- **roční** (někdy též dlouhodobé) – časové rozpětí mezi rozhodnými okamžiky je roční nebo ještě delší než roční
- **krátkodobé** - údaje jsou zaznamenávány ve čtvrtletních, měsíčních, týdenních aj. periodách. Ekonomické časové řady měsíční patří mezi nejsledovanější.

c) podle druhu sledovaných ukazatelů na časové řady:

- **primárních** (prvotních) ukazatelů – primární ukazatele jsou zjišťovány přímo (neodvozené). Jde u ukazatele, kde můžeme jednoznačně určit typ charakteristiky, statistické jednotky i statistického znaku.
- **sekundárních** (odvozených) charakteristik – tyto ukazatele mohou vznikat trojím způsobem (jako funkce různých primárních ukazatelů, jako funkce

různých hodnot téhož primárního ukazatele nebo jako funkce dvou či více primárních ukazatelů). Časovými řadami odvozených charakteristik mohou být často časové řady poměrných čísel nebo časové řady součtové.

d) podle způsobu vyjádření údajů na časové řady:

- **naturálních** ukazatelů - hodnoty ukazatele jsou vyjadřovány v naturálních jednotkách. Naturální jednotky mají obvykle menší vypovídací schopnost.
- **peněžních** ukazatelů – většina důležitých časových řad je tvořena ukazateli vyjádřenými v peněžní formě. Ale i zde – vzhledem ke změnám cenové hladiny, nemusí jít vždy o zcela souměřitelné údaje

(Hindls a kol., 2007).

4.1.2 Elementární charakteristiky časových řad

Pro charakterizování dynamiky vývoje časových řad, tzn. pro zkoumání rychlosti změn hodnot sledovaného ukazatele v závislosti na čase, je možné užívat statistické charakteristiky (Svatošová a Kába, 2008).

K elementárním charakteristikám řadíme průměry hodnot časových řad, difference různého řádu, tempa a průměrná tempa růstu. Úroveň ukazatelů časové řady se nejčastěji charakterizuje pomocí průměrů. Způsob jejich výpočtu závisí na typu dané časové řady. Při práci s časovou řadou intervalovou se určuje průměr jako obvyklý aritmetický průměr. Jsou-li intervaly stejně dlouhé, určí se prostý aritmetický průměr, při nestejně dlouhých intervalech je nutno počítat vážený aritmetický průměr. Při práci s časovou řadou okamžikovou, kde jsou stejně dlouhé intervaly, se používá průměr chronologický. Pokud jsou intervaly nestejně dlouhé, musí se užívat vážený chronologický průměr (Svatošová a Kába, 2008).

Podle Svatošové a Káby (2008) patří mezi nejběžnější charakteristiky:

- absolutní charakteristiky (první difference, druhé difference)
- relativní charakteristiky (koeficienty růstu, tempa růstu, průměrné koeficienty růstu, indexy)

4.1.2.1 Absolutní charakteristiky

Svatošová a Kába (2008) uvádí, že absolutní charakteristiky umožňují absolutní porovnání hodnot jednotlivých členů časové řady.

Nejčastěji se používají **první diference** (neboli absolutní přírůstky), které reprezentují nejjednodušší charakteristiku dynamiky vývoje časových řad. Charakterizují absolutní přírůstek nebo úbytek zkoumaného ukazatele v určitém okamžiku (období) proti okamžiku (období) bezprostředně předcházejícímu. Lze je definovat jako rozdíly sousedních pozorování řady. Prvních absolutních diferencí je celkem $n - 1$.

$$dy_t = y_t - y_{t-1}, \quad t = 2, 3, \dots, n \quad (4.1.)$$

kde y_t představuje hodnotu časové řady v čase t

Rozdílem dvou sousedních absolutních přírůstků (prvních absolutních diferencí) lze získat **druhé absolutní diference**, které charakterizují absolutní zrychlení, respektive zpomalení vývoje ve zkoumané časové řadě, udávají, o kolik byl následující přírůstek větší, respektive menší než předcházející. Analogicky lze stanovit diference vyšších stupňů - třetího, čtvrtého atd. (Svatošová a Kába, 2008).

$$d^{(2)}y_t = dy_t - dy_{t-1}, \quad t = 3, \dots, n \quad (4.2.)$$

4.1.2.2 Relativní charakteristiky

Vedle absolutních charakteristik se často užívají také relativní charakteristiky růstu, respektive poklesu, jež jsou bezrozměrnými veličinami.

Jejich představiteli jsou např. **koeficienty růstu**, které charakterizují relativní postupnou rychlost změn hodnot v časové řadě.

$$k_t = \frac{y_t}{y_{t-1}}, \quad t = 2, 3, \dots, n \quad (4.3.)$$

Vyjádříme-li koeficient růstu v procentech, hovoříme o **tempu růstu**. Tempo růstu vyjadřuje procentuální změnu hodnoty v čase t k času t-1.

Za celou časovou řadu lze určit **průměrný koeficient růstu**, který je nejčastěji definovaný jako geometrický průměr jednotlivých koeficientů k_t . Ukazuje průměrnou relativní změnu sledovaného ukazatele mezi jednotlivými obdobími.

$$\bar{k} = \sqrt[n-1]{\frac{y_2}{y_1} * \frac{y_3}{y_2} * \dots * \frac{y_n}{y_{n-1}}} = \sqrt[n-1]{\frac{y_n}{y_1}} \quad (4.4.)$$

Počítat tento koeficient má význam jen tehdy, vykazuje-li časová řada monotónní vývoj (kdy hodnoty ukazatele stále rostou nebo stále klesají). Průměrný koeficient růstu závisí na krajních hodnotách časové řady. Je tedy možno získat zcela stejný průměr koeficientem růstu pro řady, které se shodují pouze ve svých krajních úrovních, ale jinak se zcela rozdílným průběhem (Svatošová a Kába, 2008).

Podílem dvou hodnot téhož ukazatele získáme **index**. Index je bezrozměrné číslo, které udává kolikrát je hodnota v čitateli větší (menší) než hodnota ve jmenovateli.

Pokud budeme srovnávat míru nezaměstnanosti v roce 2008 a v roce 2009 téhož regionu, konstruujeme časový index. Budeme-li srovnávat míru nezaměstnanosti jednoho regionu s druhým regionem v témže roce, sestrojíme prostorový index.

V případě, kdy základ srovnání je vždy stejný, hovoříme o tzv. bazických indexech. Srovnáváme-li vždy dvě za sebou jdoucí hodnoty v časové řadě, konstruujeme tzv. řetězové indexy (Hindls a kol., 2007). Pro řetězové indexy charakterizující tempo růstu (poklesu) daného ukazatele, používáme též označení koeficienty růstu.

4.1.3 Vlastnosti časových řad

Způsob, jakým na sebe jednotlivé hodnoty v časových řadách navazují, určuje jejich tvar a charakteristické vlastnosti. Ekonomické časové řady jsou charakteristické:

- a) **trendem** – trend odráží dlouhodobé změny v průměrném chování časové řady, resp. obecnou tendenci zkoumaného jevu za dlouhé období. Může mít různý charakter - rostoucí, klesající, strmý, mírný, v průběhu času se může měnit, takže jej lze pokládat spíše za cyklus.
- b) **sezónností** – sezónností se rozumí periodické kolísání v časové řadě, které má systematický charakter. Toto kolísání se odehrává během jednoho kalendářního roku a každý rok se ve stejné nebo modifikované podobě opakuje. Periodické změny jsou způsobeny především střídáním ročních období a různými institucionalizovanými lidskými zvyky. Sezónnost může být přítomna u krátkodobých a vysokofrekvenčních časových řad. Sezónnost v časové řadě může mít také nepravidelný charakter.
- c) **nelinearitou** – problematika nelinearity je velmi široká a zdaleka ne prozkoumaná. Některé ekonomické časové řady jsou charakteristické strukturálními zlomy, změnami průběhu a variability. Může se projevit odlišnými průměrnými diferencemi nebo průměrnými koeficienty růstu v různých obdobích. Takovéto řady nelze zachytit lineárními modely.
- d) **podmíněnou heteroskedasticitou** – jedním ze základních předpokladů, ze kterého se v analýzách zabývajících se finančními časovými řadami, často vychází, je, že logaritmy tzv. výnosů mají normální rozdělení s konstantní střední hodnotou a konstantním rozptylem v čase. Důvod pro logaritmování je zřejmý, ceny nemohou být záporné, takže se předpokládá jejich logaritmicko-normální rozdělení.
- e) **společnými vlastnostmi více časových řad**, např. tzv. společným trendem. Výše uvedené vlastnosti jsou důležité při konstrukci předpovědí jednorozměrných časových řad. Významné jsou i při analýze vícerozměrných časových řad, neboť některé z nich časové řady sdílejí společně. Zkoumají-li se vztahy ekonomických časových řad, je důležité vědět, mají-li podobný trend, sezónnost nebo volatilitu.

Tyto vlastnosti se u časových řad neobjevují zpravidla najednou. Jejich přítomnost závisí na typu časové řady (Artl a Artlová, 2009).

4.2 Sběr primárních dat

Základním krokem jakéhokoliv výzkumu je formulování zkoumaného problému a stanovení cíle výzkumu. Provedení výzkumu vždy vyžaduje určité náklady, finanční i časové, které by měly odpovídat dosaženému efektu – získaným informacím. Předmětem našeho zájmu jsou metody kvantitativního výzkumu, kdy jsou primární data získávána „v terénu“ přímo od lidí.

Ve fázi přípravy sběru primárních dat je třeba vyjasnit následující otázky:

- a) Co (nebo kdo) je statistickou jednotkou, jak je definován základní soubor všech statistických jednotek a jaký je jeho rozsah?
- b) Jakým způsobem bude proveden výběr z tohoto souboru? Jaký bude rozsah výběru?
- c) Jak bude kontaktována každá jednotka, jak budou získány a zaznamenány zjištěné informace?
- d) Jak mohou být zkoumané jevy změřeny, jaké lze k tomu používat stupnice (škály) a jakého charakteru budou v závislosti na tom získané proměnné?
- e) Jaké chyby a zkreslení vznikají při sběru dat a jak jim lze předcházet?

V sociologických výzkumech je nositelem primární informace konkrétní osoba a základní soubor tvoří obvykle značně rozsáhlá skupina osob, populace. Jednotkou šetření však mohou být a základní soubor mohou tvořit také například domácnosti, instituce, firmy atd. Vyčerpávající šetření základního souboru se provádí jen výjimečně. Moderní statistika disponuje postupy, které umožňují provádět za určitých podmínek zobecnění pro základní soubor a to podle skutečností, zjištěných v jeho vzorku. Jedná se o tzv. výběrové šetření. Výběrové šetření může poskytnout kvalitní informace o populaci, je-li jejím věrným obrazem, tj. shoduje-li se s ní ve struktuře vzhledem k co

nejvyššímu počtu znaků. To máme obvykle na mysli, přejeme-li si, aby byl vzorek reprezentativní.

Rozhodující kritéria pro volbu konkrétního postupu sběru primárních dat vyplývají z charakteru zkoumaných jevů. Významný je také charakter výzkumné akce, za jakým účelem probíhá či kdo si ji objednal.

Primární informace v terénu lze získat pozorováním (zkoumána je existence, bytí), ale především dotazováním (zkoumáno je vědomí). Jiné metody jsou vždy určitou modifikací těchto dvou základních (Pecáková, 2008).

4.2.1 Dotazování - metoda sběru dat

Pecáková (2008) uvádí, že nejčastější formou sběru informací v terénních průzkumech je dotazování. Údaje jsou získávány prostřednictvím záměrně cílených otázek buď:

- v rozhovoru tazatele a dotazované osoby (respondenta) vedené tváří v tvář
- telefonicky
- nebo písemnou formou – vyplňováním papírového či elektronického dotazníku

Údaje jsou získány zprostředkovaně, obsah a forma rozhovoru či dotazníku tedy může zásadně ovlivnit kvalitu získaných informací a možnosti jejich dalšího zpracování a využití. Podstatnou úlohu hraje rovněž osobnost tazatele. Kromě schopnosti komunikace s druhými lidmi a získávání vybraných osob k účasti na výzkumu a případně také zaznamenávání jejich odpovědí, nepotřebují tazatelé žádnou zvláštní kvalifikaci -samozřejmě pokud provádějí standardizované rozhovory, kdy otázky, jejich formulace a pořadí jsou určeny závazně. Údaje získané dotazováním jsou zapisovány do dotazníku (Pecáková, 2008).

Vede-li rozhovor tazatel, vyplňuje odpovědi respondenta do dotazníku sám. Tento způsob zjišťování zamezuje nepochopení či špatnému pochopení otázek, nečitelným či z jiného důvodu nepoužitelným záznamům. Jedním ze způsobů tohoto šetření je dotazování v domácnosti respondenta. Při tomto způsobu šetření může být

obtížnější respondenta získat (narušení soukromí). Dotazník lze respondentovi předat a zároveň dohodnout termín jeho vyzvednutí. I zde je zachována možnost respondentovi pomoci, vysvětlit nejasnosti (Pecáková, 2008).

Zejména v průzkumech trhu se stále více využívá telefonické dotazování, které určitým způsobem zachovává výhodu osobního rozhovoru, ale přece jenom méně zasahuje respondentovi do soukromí. Dotazování musí být jednoduché, otázky srozumitelné, nelze se zabývat detaily, aby se rozhovor neprodužoval a tak nenarůstaly náklady. Ve srovnání s předchozími způsoby je navíc rychlé a umožňuje rovněž rychlejší zpracování (Pecáková, 2008).

Bez účasti tazatele lze dotazníky distribuovat poštou. Můžeme tak shromáždit poměrně rychle a levně informace od velkého okruhu dotazovaných, ale s rizikem mnoha různých zdrojů zkreslení. Klesá také návratnost dotazníků (Pecáková, 2008).

Bez účasti tazatele je možné dotazování realizovat také elektronicky. Rozvoj internetu přinesl možnost rychlé hromadné distribuce elektronických dotazníků. Na rozdíl od uživatelů telefonů však představují uživatelé počítačů a internetu jenom specifickou populaci, což tomuto způsobu zjišťování přináší určité přirozené omezení. Přesto tento způsob získává oblibu díky rychlosti pořízení dat a nízkým nákladům (Pecáková, 2008).

4.2.2 Pravidla tvorby dotazníku

Zamezení výskytu chyb a zkreslení v získaných údajích napomůže pečlivá příprava dotazníku, o to více v případě, že jej bude respondent vyplňovat bez pomoci tazatele. Tvorba dotazníku, jehož cílem je úspěšný výsledek dotazování, zahrnuje dvě hlediska - hledisko formy a hledisko obsahu (Pecáková, 2008).

Pokud jde o formu dotazníku, je třeba zohlednit, že důležité jsou i zdánlivé maličkosti, jako je jeho úprava, typ i velikost písma (například pro starší osoby by

nemělo být příliš malé), barevnost, srozumitelné nákresy, schémata či ilustrace (například pro školní děti) (Pecáková, 2008).

Z hlediska obsahu jsou základní pravidla pro tvorbu dotazníku jednoduchá:

- Bude respondent otázce rozumět?
- Bude schopen na ni odpovědět?
- A bude ochoten na ni odpovědět?

Způsob položení otázky bezprostředně ovlivňuje kvalitu získané informace a také možnosti jejího dalšího zpracování. Významný je nejenom účel otázky v dotazníku, ale i pořadí otázek, jejich obsah a forma.

Rozlišujeme:

- **otázky podle pořadí** - pořadí otázek je dáno jejich účelem v dotazníku a jejich návazností. Úvodní formulace by měla sloužit k objasnění účelu průzkumu, k navázání kontaktu s respondentem. Při vlastním dotazování by otázky měly volně navazovat, aby udržovaly soustředění a neodváděly pozornost. Pořadí otázek může ovlivnit způsob odpovídání. Větší počet stejně formulovaných otázek se stejnou nabídkou možných odpovědí lze spojit v tzv. baterii otázek. Některé otázky plní funkci spojovacího článku do dalšího bloku otázek. Identifikační otázky (věk, pohlaví, vzdělání apod.) by mohly narušit ochotu respondenta ke spolupráci, proto je vhodné zařadit je na úplný závěr dotazníku.
- **otázky podle účelu** - otázky zaměřené k vlastnímu problému šetření (meritorní otázky) mohou být zpestřeny užitím obrázků i grafů. Pomocné otázky napomáhají vedení rozhovoru žádoucím způsobem – jedná se o otázky větvící, či filtrační. Větvící otázky slouží k rozdělení dotazovaných osob do určitých skupin, které dále odpovídají na odlišné otázky. Filtrační otázky identifikují osoby, které mohou poskytnout určitou informaci. Dotazník by měl být stručný a neměl by obsahovat otázky, které jsou zbytečné a prodlužují dotazování. Zařazení zbytečných otázek se ale nelze zcela vyhnout. Proto je vhodné použít na jiném místě dotazníku otázku kontrolní.

- **otázky podle obsahu** – z hlediska obsahu dělíme otázky na přímé a nepřímé. U přímých otázek je zcela zřejmý účel dotazu a respondent vědomě odpovídá na to, na co je tázán. Přímá otázka však přináší i rizika – na respondenta může působit nepříjemně, vyvolat pocit napětí či ohrožení. Obdobně působí i otázky, které vyžadují určitou znalost, provedení výpočtu apod. Respondent tak může upřednostnit odpověď společensky přijatelnější před pravdivou odpovědí. Možnost zkreslené odpovědi lze zmírnit vhodnější formulací přímé otázky, což je cílem nepřímých otázek. Ve formulaci nepřímé otázky mohou být názory respondenta promítnuty do chování jiné osoby.
- **otázky podle formy** - kvalitní metody zpracování vyžadují používání uzavřených otázek. Respondent vybírá odpověď z určeného okruhu dvou (alternativní otázky) nebo více (selektivní otázky) možností. Varianty odpovědi na uzavřené otázky by měly vyčerpávat celý problém, neměly by se překrývat a měly by následovat po položené otázce. Takový způsob je přehlednější, než jsou-li přímo součástí otázky. Seznam variant odpovědi by neměl být příliš dlouhý. V případě selektivních otázek lze volit buď jedinou, nebo také větší počet odpovědí. Další možností je použití otevřených otázek. V takovém případě formuluje odpověď respondent samostatně. Při přípravě dotazníku je třeba si uvědomit, že nevhodně či chybně položená otázka komplikuje zpracování a samozřejmě i samotné dotazování. Standardizované postupy přesně stanovují obsah i formu jednotlivých dotazů, jejich pořadí je dané jejich účelem dotazování, jsou tedy závazné. Nezávazně může klást otázky pouze kvalifikovaný tazatel v nestandardizovaném rozhovoru. Mezi těmito krajními formami pak existují různé přechodné a kombinované postupy. Forma otázky stanovuje způsob „změření“ sledovaného jevu na nějaké stupnici (škále). Rozhoduje tak o charakteru proměnné, která bude zpracovávána. Nalezení vhodné stupnice představuje převedení množství znaků nejrůznějšího obsahu a druhu na jednu proměnnou s určitým způsobem definovanými škálovými hodnotami (stupni na této stupnici). Tvorba použitelné stupnice (škálování) představuje náročnou úlohu, proto se ve výzkumné praxi upřednostňují méně obtížné postupy (Pecáková, 2008).

Pecáková (2008) uvádí, že nástroje používané k získávání informací by měly být validní (zjišťováno je to, co zamýšlíme, údaje neobsahují systematické chyby) a reliabilní (údaje nejsou zatížené náhodnými chybami a zkresleními).

Vyladění dotazníku může napomoci pilotní průzkum, tedy vyzkoušení celého procesu sběru dat „nanečisto“ na malém vzorku respondentů, které má právě za úkol odhalit a včas odstranit jeho slabá místa (Pecáková, 2008).

4.3 Závislost kvalitativních znaků

Dotazníková šetření jsou často využívána při průzkumu trhu či zkoumání veřejného mínění. Tímto šetřením jsou obvykle shromážděny slovně vyjádřené znaky - znaky kvalitativní. Svatošová a Kába (2008) uvádí, že podobně jako u kvantitativních znaků, lze mezi těmito znaky zkoumat existenci závislosti a její intenzitu. Kvalitativní znaky mohou nabývat dvou obměn – tehdy hovoříme o znacích alternativních, nebo více obměn – tehdy hovoříme o znacích množných.

4.3.1 Asociace

Při asociaci třídíme statistický soubor podle dvou kvalitativních alternativních statistických znaků. Výsledek třídění je uspořádán do asociační tabulky (užívá se i označení tabulka čtyřpolní, či tabulka 2 x 2). Uvnitř asociační tabulky jsou zaneseny sdružené četnosti (a, b, c a d). V součtovém řádku jsou okrajové (marginální) četnosti (a + b), (c + d), (a + c) a (b + d).

V asociační tabulce můžeme:

- **určit průběh závislosti**, tedy regresi, která umožní odhady relativního počtu jednotek s výskytem jednoho znaku na základě daného relativního počtu jednotek s výskytem druhého znaku. Průběh závislosti může být pouze lineární.
- **změřit sílu závislosti**, tedy korelaci mezi sledovanými znaky. Při měření stupně závislosti se používá řada charakteristik. Nejčastěji se užívá koeficient asociace,

který nabývá hodnot v intervalu $\langle -1; 1 \rangle$. Hodnota 1 (respektive -1) představuje úplnou závislost znaků, hodnota 0 pak nezávislost znaků.

$$V = \frac{ad - bc}{\sqrt{(a+b)(c+d)(a+c)(b+d)}} \quad \text{nebo} \quad |V| = \sqrt{\frac{\chi^2}{n}} \quad (4.5.)$$

V asociační tabulce provádíme testy o nezávislosti znaků. Při testování hypotézy H_0 : mezi sledovanými znaky neexistuje závislost, lze použít dva postupy:

- **χ^2 - test nezávislosti** – používá se v případě, že rozsah souboru je větší než 40. Nulovou hypotézu o nezávislosti testujeme pomocí testového kritéria χ^2 .

$$\chi^2 = \frac{n(ad - bc)^2}{(a+b)(c+d)(a+c)(b+d)} \quad (4.6.)$$

Po provedení výpočtu porovnáme hodnotu χ^2 - testu nezávislosti s hodnotou $\chi^2_{\alpha(1)}$. Nulovou hypotézu o nezávislosti zamítneme v případě, že $\chi^2 > \chi^2_{\alpha(1)}$.

- **Fisherův faktoriálový test** – používá se v případě, že rozsah souboru je menší než 20. V asociační tabulce vyhledáme nejmenší sdruženou četnost a postupně ji zmenšujeme po jedné až na nulu. K tomuto účelu použijeme pomocné asociační tabulky, ve které zůstávají zachovány okrajové četnosti. Pro každou tabulku provedeme výpočet pravděpodobnosti p_i .

$$p_i = \frac{(a+b)!(c+d)!(a+c)!(b+c)}{n!a!b!c!d!} \quad (4.7.)$$

Součtem p_i získáme hodnotu testového kritéria, kterou porovnááme s hladinou významnosti α . Nulovou hypotézu o nezávislosti zamítneme v případě, že $\sum p_i < \alpha$.

Pokud je rozsah souboru větší než 20 a menší než 40, musí se vypočítat teoretické četnosti a_0, b_0, c_0, d_0 . Jsou-li očekávané četnosti větší než 5, použije se dále χ^2 - test nezávislosti. Je-li alespoň jedna z očekávaných četností menší než 5, je nutno použít Fisherův faktoriálový test (Svatošová a Kába, 2008).

$$a_o = \frac{(a+b)(a+c)}{n}, b_o = \frac{(a+b)(b+d)}{n}, c_o = \frac{(c+d)(a+c)}{n}, d_o = \frac{(c+d)(b+d)}{n} \quad (4.8.)$$

4.3.2 Kontingence

Kontingence je vztahem dvou či více kvalitativních statistických znaků, z nichž alespoň jeden je znakem množným. Znaky uspořádáváme do kontingenční tabulky (Svatošová a Kába, 2008).

Pro ověření závislosti v kontingenční tabulce užíváme χ^2 - test, který je zobecněním χ^2 - testu pro asociační tabulku. Podmínkou použití tohoto testu je, že podíl teoretických četností menších než 5 nesmí překročit 20% a žádná z teoretických četností nesmí být menší než 1. Není-li tato podmínka splněna, je nutné přistoupit ke sloučení sousední skupiny. Postupujeme tak, aby sloučení bylo logické, věcně správné a dobře interpretovatelné (Svatošová a Kába, 2008).

Testové kritérium můžeme zjistit i bez nutnosti výpočtu teoretických četností.

$$\chi^2 = \sum \sum \frac{n \cdot (n_{ij})^2}{n_i \cdot n_j} - n \quad (4.9.)$$

Vypočtenou hodnotu porovnáme s kritickou hodnotou $\chi^2_{\alpha(r-1),(s-1)}$. Je-li χ^2 větší než $\chi^2_{\alpha(r-1),(s-1)}$, nulovou hypotézu o nezávislosti zamítáme. Jsou-li znaky závislé, následuje změření síly nezávislosti pomocí koeficientů kontingence. K porovnání síly závislosti můžeme použít např. Pearsonův koeficient kontingence.

$$C = \sqrt{\frac{\chi^2}{\chi^2 + n}} \quad (4.10.)$$

Pearsonův koeficient kontingence nenabývá hodnoty 1. Je proto nutné jej normalizovat pomocí hodnoty C_{\max} , kterou nalezneme v příslušných tabulkách.

$$C_{\max} = \sqrt{\frac{r-1}{r}} \quad (4.11.)$$

Normalizovaný Pearsonův koeficient kontingence C_n pak již nabývá hodnoty z intervalu 0;1 a sílu závislosti hodnotíme stejným způsobem jako koeficient asociace (hodnota 0 značí nezávislost znaků, hodnota 1 pak absolutní závislost znaků) (Svatošová a Kába, 2008).

$$C_n = \frac{C}{C_{\max}} \quad (4.12.)$$

5. Vlastní zpracování

Popsané statistické metody budou v této kapitole aplikovány na shromážděná data. V práci byly použity dva zdroje sekundárních dat – portál Ministerstva práce a sociálních věcí a Úřad práce Plzeň-jih. Mezi ukazatele, které lze získat z portálu Ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV) pro region Blovicko patří počet evidovaných volných míst, počet evidovaných uchazečů o zaměstnání dle pohlaví a registrovaná míra nezaměstnanosti. Další ukazatele jsou uvedeny pouze jako údaj vyššího územního celku - okresu Plzeň-jih. Z tohoto důvodu byly ukazatele struktura nezaměstnanosti dle specifických skupin, struktura nezaměstnanosti dle vzdělání a struktura nezaměstnanosti dle věku získány přímo od Úřadu práce Plzeň-jih. Primární data byla shromážděna pomocí vlastního dotazníkového šetření.

5.1 Analýza vybraných ukazatelů nezaměstnanosti v daném regionu

5.1.1 Poptávka po práci

Poptávku po práci lze vyjádřit počtem volných pracovních míst. Bude pracováno s daty, které zaznamenávají úřady práce. Ne všechna volná pracovní místa jsou však úřady práce evidována, proto nemusí uváděný stav přesně odpovídat situaci na trhu práce.

Měsíční hodnoty volných pracovních míst na Blovicku od roku 2002 do roku 2009 jsou uvedeny v tabulce č. 1. Nejvyšší počet volných pracovních míst byl zaznamenán v měsíci červenci roku 2007 (158 míst), následuje srpen 2007 (155 míst) a duben a srpen roku 2008 (tyto měsíce vykazují stejnou hodnotu – 141 míst). Naopak nejnižší počet volných pracovních míst vidíme v listopadu a prosinci roku 2005 (měsíce vykazují stejnou hodnotu – 20 míst), říjnu 2005 (25 míst) a v listopadu a prosinci roku 2009 (měsíce vykazují stejnou hodnotu – 28 míst).

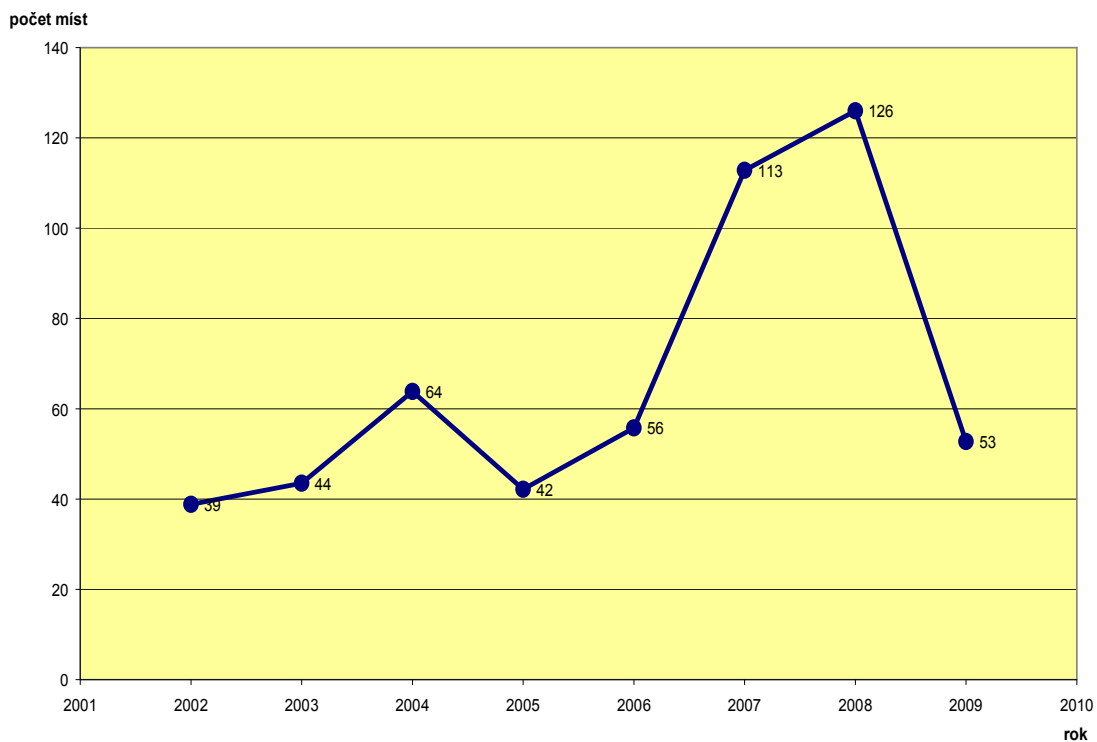
Tabulka č. 1 Volná pracovní místa na Blovicku v letech 2002 – 2009

Měsíc	Rok 2002	Rok 2003	Rok 2004	Rok 2005	Rok 2006	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009
Leden	31	32	51	79	44	75	109	97
Únor	38	39	37	64	35	91	119	101
Březen	44	36	42	48	50	91	121	81
Duben	40	39	66	45	50	94	141	53
Květen	39	59	59	45	54	99	122	56
Červen	43	44	56	45	50	114	119	46
Červenec	44	40	75	40	55	158	135	29
Srpen	48	34	73	37	57	155	141	28
Září	34	43	87	38	71	136	131	54
Říjen	33	44	81	25	72	125	135	32
Listopad	37	52	72	20	68	113	122	28
Prosinec	35	60	67	20	63	103	117	28
Roční průměr	39	44	64	42	56	113	126	53

Zdroj: Úřad práce Plzeň-jih, zpracování vlastní

Průměrný počet volných pracovních míst měl od roku 2002 do roku 2004 vzrůstající tendenci (meziročně zhruba o 28 %). V roce 2005 došlo k poklesu o 22 míst vzhledem k roku 2004. Od roku 2006 počet volných pracovních míst rostl – v roce 2006 nárůst v průměru o 14 pracovních míst, v roce 2007 o 57 pracovních míst a v roce 2008 o 13 pracovních míst. V roce 2008 byl zaznamenán nejvyšší průměrný počet volných pracovních míst, konkrétně 126. Následující rok (2009) vykazuje výrazné snížení průměrného počtu pracovních míst (o 70 míst, tj. pokles o 58 %). Vývoj průměrného počtu volných pracovních míst zachycuje graf č. 4. Hodnoty tempa růstu volných pracovních míst pro jednotlivé roky jsou uvedeny v příloze č. 3 (tabulka č. 10).

Graf č. 4: Volná pracovní místa na Blovicku v letech 2002 – 2009 (roční průměrné hodnoty)

Zdroj: Úřad práce Plzeň-jih, zpracování vlastní

Vliv na zvýšení poptávky po práci v regionu na konci roku 2003 a v roce 2004 mělo rozšíření provozu Společnosti FTC electronic czech s.r.o. a dále otevření nové provozovny na výrobu pelet. V roce 2006 zahajuje provoz truhlárna, která si k realizaci svého podnikatelského cíle pronajala rozsáhlé prostory bývalé STS. Nová pracovní místa v blovickém restauračním a ubytovacím zařízení přináší rok 2007. Ve stejném roce zahajuje provoz v nové výrobní hale společnost Pressol Tschechien s.r.o. a provoz rozšiřuje i společnost Lekov s.r.o. V roce 2008 je nově otevřena provozovna, jejíž činnost je zaměřena na opravy automobilů, prodej náhradních dílů a karosářské práce. Možnost zaměstnání nabízí i nově vzniklá společnost, jejímž předmětem podnikání jsou zejména zemní práce. Společnost ProMinent Systems s.r.o. otevírá v roce 2009 novou výrobní halu.

Vývoj poptávky po práci v jednotlivých měsících let 2002 – 2009 je uveden v tabulce č. 2.

Tabulka č. 2 Tempo růstu volných pracovních míst na Blovicku v jednotlivých měsících let 2002 – 2009

Měsíc	2002	tempo růstu	2003	tempo růstu	2004	tempo růstu	2005	tempo růstu	2006	tempo růstu	2007	tempo růstu	2008	tempo růstu	2009	tempo růstu
leden	31		32	91,43	51	85,00	79	117,91	44	220,00	75	119,05	109	105,83	97	82,91
únor	38	122,58	39	121,88	37	72,55	64	81,01	35	79,55	91	121,33	119	109,17	101	104,12
březen	44	115,79	36	92,31	42	113,51	48	75,00	50	142,86	91	100,00	121	101,68	81	80,20
duben	40	90,91	39	108,33	66	157,14	45	93,75	50	100,00	94	103,30	141	116,53	53	65,43
květen	39	97,50	59	151,28	59	89,39	45	100,00	54	108,00	99	105,32	122	86,52	56	105,66
červen	43	110,26	44	74,58	56	94,92	45	100,00	50	92,59	114	115,15	119	97,54	46	82,14
červenec	44	102,33	40	90,91	75	133,93	40	88,89	55	110,00	158	138,60	135	113,45	29	63,04
srpen	48	109,09	34	85,00	73	97,33	37	92,50	57	103,64	155	98,10	141	104,44	28	96,55
září	34	70,83	43	126,47	87	119,18	38	102,70	71	124,56	136	87,74	131	92,91	54	192,86
říjen	33	97,06	44	102,33	81	93,10	25	65,79	72	101,41	125	91,91	135	103,05	32	59,26
listopad	37	112,12	52	118,18	72	88,89	20	80,00	68	94,44	113	90,40	122	90,37	28	87,50
prosinec	35	94,59	60	115,38	67	93,06	20	100,00	63	92,65	103	91,15	117	95,90	28	100,00

Zdroj: Úřad práce Plzeň-jih, zpracování vlastní

Porovnáním hodnot uvedených v tabulce č. 2 zjistíme, že nejvyšší nárůst nabídky pracovních míst na Blovicku vykazuje leden 2006 oproti prosinci 2005 (o 24 míst, tj. o 120 %). Toto zvýšení poptávky po práci bylo ovlivněno zahájením nábory do nově otevřeného truhlářského provozu. V září 2009 dochází k dalšímu výraznému zvýšení ve srovnání se srpnem 2009 (o 24 míst, tj. nárůst o 93 %) a dubnu 2004 oproti březnu 2004 (o 24 míst, tj. zvýšení o 57%). Dopady hospodářské krize se promítají do vývoje roku 2009, kdy došlo k nejvýraznějšímu poklesu poptávky po práci. V měsíci říjnu byla snížena nabídka o 22 pracovních míst (tj. o 41 %) oproti září, v červenci pak o 17 míst oproti červnu (tj. pokles o 37 %) a v dubnu dochází ve srovnání s březnem k poklesu o 28 míst (tj. o 35 %).

5.1.2 Nabídka práce

Nabídku práce lze vyjádřit počtem uchazečů o zaměstnání. Jedná se o uchazeče evidované Úřadem práce Plzeň-jih. Ve skutečnosti může být nabídka práce na trhu práce vyšší, neboť ne každý nezaměstnaný se přihlásí do evidence úřadu práce.

Měsíční hodnoty evidovaných uchazečů o zaměstnání na Blovicku od roku 2002 do roku 2009 jsou v tabulce č. 3. Ve sledovaném období byla nejnižší nabídka práce evidována v červnu 2008 (159 uchazečů), květnu 2008 (161 uchazečů) a dubnu 2008 (177 uchazečů). Nízké hodnoty uchazečů odpovídají zvyšující se poptávce po práci v regionu v roce 2008. Naopak nejvyšší počet uchazečů o zaměstnání byl zaznamenán v prosinci 2009 (439 uchazečů), dále pak září 2009 a listopadu 2009 (tyto měsíce vykazují stejnou hodnotu – 411 uchazečů) a říjnu 2009 (408 uchazečů).

Tabulka č. 3 Počet uchazečů o zaměstnání na Blovicku v letech 2002 – 2009 (měsíční hodnoty)

Měsíc	Rok 2002	Rok 2003	Rok 2004	Rok 2005	Rok 2006	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009
Leden	250	294	332	302	262	251	207	274
Únor	251	288	321	299	265	241	195	287
Březen	226	278	315	301	234	230	189	307
Duben	222	265	303	281	231	218	177	317
Květen	223	262	299	279	228	208	161	311
Červen	216	261	287	260	211	217	159	321
Červenec	238	287	298	260	226	227	179	368
Srpen	244	294	305	269	230	231	260	391
Září	242	309	312	272	228	221	234	411
Říjen	245	287	297	261	217	194	199	408
Listopad	252	306	294	263	214	185	227	411
Prosinec	273	318	303	263	230	195	259	439
Roční průměr	240	287	306	276	231	218	204	354

Zdroj: Úřad práce Plzeň-jih, zpracování vlastní

K popisu vývoje je možné použít vybrané elementární charakteristiky. V tabulce č. 4 je uvedena první diference, druhá diference, koeficient růstu a tempo růstu. K největšímu přírůstku uchazečů došlo v roce 2009, kdy ve srovnání s rokem 2008 narostl počet o 180 osob (zvýšení počtu evidovaných osob o 1,7 násobek, tj. nárůst o 70 %). Zhoršení na trhu práce zaznamenává celá společnost. V regionu ukončuje výrobu oken společnost Dimex, je zastavena činnost truhlářství v prostorách STS. Nejnižší úbytek uchazečů o zaměstnání byl zaznamenán v roce 2005, kdy oproti roku 2004 klesl počet uchazečů o 40 osob. Hodnoty druhé diference ukazují, že v roce 2009 byl přírůstek uchazečů o 116 vyšší než přírůstek uchazečů v roce 2008. Rok 2004

vykazuje poklesu uchazečů (o 60 osob) než rok 2003. V roce 2007 dochází ke snížení počtu evidovaných osob na 0,85 násobek počtu uchazečů v roce 2006, což znamená, že v roce 2007 byl počet uchazečů 85 % z počtu uchazečů roku 2006.

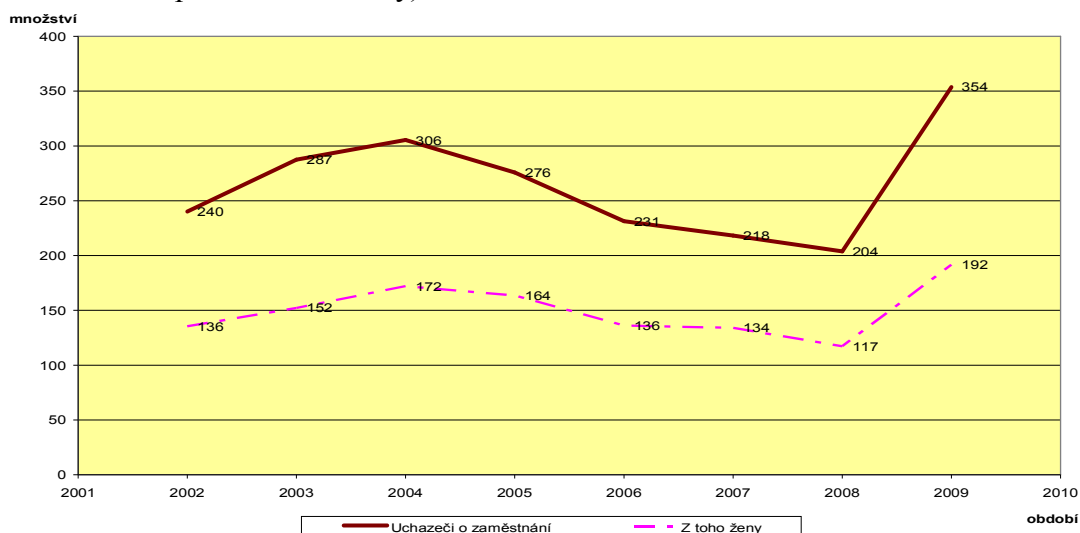
Tabulka č. 4: Vybrané elementární charakteristiky vývoje počtu uchazečů k 31.12. v letech 2002 – 2009

		Absolutní charakteristiky		Relativní charakteristiky	
rok	prosinec	první diference	druhá diference	koeficient růstu	tempo růstu
2002	273				
2003	318	45		1,165	116,484
2004	303	-15	-60	0,953	95,283
2005	263	-40	-25	0,868	86,799
2006	230	-33	7	0,875	87,452
2007	195	-35	-2	0,848	84,783
2008	259	64	99	1,328	132,821
2009	439	180	116	1,695	169,498

Zdroj: Úřad práce Plzeň-jih, zpracování vlastní

Vývoj průměrného ročního počtu uchazečů o zaměstnání zachycuje graf č. 5. Nabídka práce reaguje na poptávku po práci. Přesto lze v některých letech zaznamenat rozdílný vývoj. Od roku 2002 počet uchazečů o zaměstnání na Blovicku rostl a to až do roku 2004 (meziročně zhruba o 13 %). V tomto období ovlivňuje nabídku práce příliv cizinců a ukončení činnosti lesnické společnosti. V následujících letech hodnoty uchazečů o zaměstnání klesaly. Od roku 2005 počet uchazečů o zaměstnání klesal – v roce 2005 poklesl v průměru o 30 uchazečů (tj. o 10 %), v roce 2006 o 41 uchazečů (tj. pokles o 16 %), v roce 2007 o 13 uchazečů (tj. pokles o 6 %) a v roce 2008 o 14 uchazečů (tj. pokles o 7 %). V dalším roce (2009) dochází v porovnání s rokem 2008 k prudkému růstu uchazečů o zaměstnání a to o 150 osob (nárůst o 74 %). Příčiny tohoto nárůstu nabídky práce lze přičíst dopadům hospodářské krize, kdy v regionu dochází k omezování podnikatelských aktivit. Hodnoty vývoje tempa růstu uchazečů o zaměstnání jsou uvedeny v příloze č. 3 (tabulka č. 11).

Graf č. 5: Uchazeči o zaměstnání na Blovicku v letech 2002 – 2009 (roční průměrné hodnoty)

Zdroj: Úřad práce Plzeň-jih, zpracování vlastní

Vývoj nabídky práce v jednotlivých měsících let 2002 – 2009 zachycuje tabulka č. 5 spolu s hodnotami tempa růstu.

Tabulka č. 5 Tempo růstu uchazečů o práci na Blovicku v jednotlivých měsících let 2002 – 2009

Měsíc	2002	tempo růstu	2003	tempo růstu	2004	tempo růstu	2005	tempo růstu	2006	tempo růstu	2007	tempo růstu	2008	tempo růstu	2009	tempo růstu
leden	250		294	107,69	332	104,40	302	99,67	262	99,62	251	109,13	207	106,15	274	105,79
únor	251	100,40	288	97,96	321	96,69	299	99,01	265	101,15	241	96,02	195	94,20	287	104,74
březen	226	90,04	278	96,53	315	98,13	301	100,67	234	88,30	230	95,44	189	96,92	307	106,97
duben	222	98,23	265	95,32	303	96,19	281	93,36	231	98,72	218	94,78	177	93,65	317	103,26
květen	223	100,45	262	98,87	299	98,68	279	99,29	228	98,70	208	95,41	161	90,96	311	98,11
červen	216	96,86	261	99,62	287	95,99	260	93,19	211	92,54	217	104,33	159	98,76	321	103,22
červenec	238	110,19	287	109,96	298	103,83	260	100,00	226	107,11	227	104,61	179	112,58	368	114,64
srpen	244	102,52	294	102,44	305	102,35	269	103,46	230	101,77	231	101,76	260	145,25	391	106,25
září	242	99,18	309	105,10	312	102,30	272	101,12	228	99,13	221	95,67	234	90,00	411	105,12
říjen	245	101,24	287	92,88	297	95,19	261	95,96	217	95,18	194	87,78	199	85,04	408	99,27
listopad	252	102,86	306	106,62	294	98,99	263	100,77	214	98,62	185	95,36	227	114,07	411	100,74
prosinec	273	108,33	318	103,92	303	103,06	263	100,00	230	107,48	195	105,41	259	114,10	439	106,81

Zdroj: Úřad práce Plzeň-jih, zpracování vlastní

Z tabulky č. 5 je patrné, že ve sledovaném období byl zaznamenán nejvyšší nárůst evidovaných uchazečů o zaměstnání v měsíci srpnu 2008 oproti červenci 2008 (o 81 míst, tj. zvýšení o 45 %), kdy v regionu uzavřela výrobní provoz společnost Dimex. Ve stejném roce dochází i k opačné situaci, kdy je vykázan nejvyšší pokles v měsíci říjnu 2008 (o 26 osob., tj. snížení o 15 %) ve srovnání s měsícem září 2008.

Pokud bychom hodnotili počet uchazečů z hlediska pohlaví je zřejmé, že větší podíl nezaměstnaných na trhu práce na Blovicku tvoří ženy (tabulka č. 6). Nejvyšší hodnota (61,47 %) byla zaznamenána v roce 2007. Vyšší podíl nezaměstnaných žen nelze označit za problém regionální. Na trhu práce stále není docíleno rovnosti mužů a žen. Při výběru zaměstnance dávají zaměstnavatelé přednost mužům. Ženy, zejména v určitém věku, nebývají do zaměstnání přijaty, protože mají děti, nebo proto, že se očekává, že je mít budou. Tento problém ještě silněji pociťují matky samoživitelky. Diskriminací při výběru zaměstnance jsou však postiženy i ženy ve věkové kategorii nad 50 let. Není neobvyklé, že nezaměstnané ženy nemohou najít práci dlouhodobě.

Tabulka č. 6: Počet uchazečů o zaměstnání na Blovicku z hlediska pohlaví v letech 2002 – 2009 (průměrné roční hodnoty)

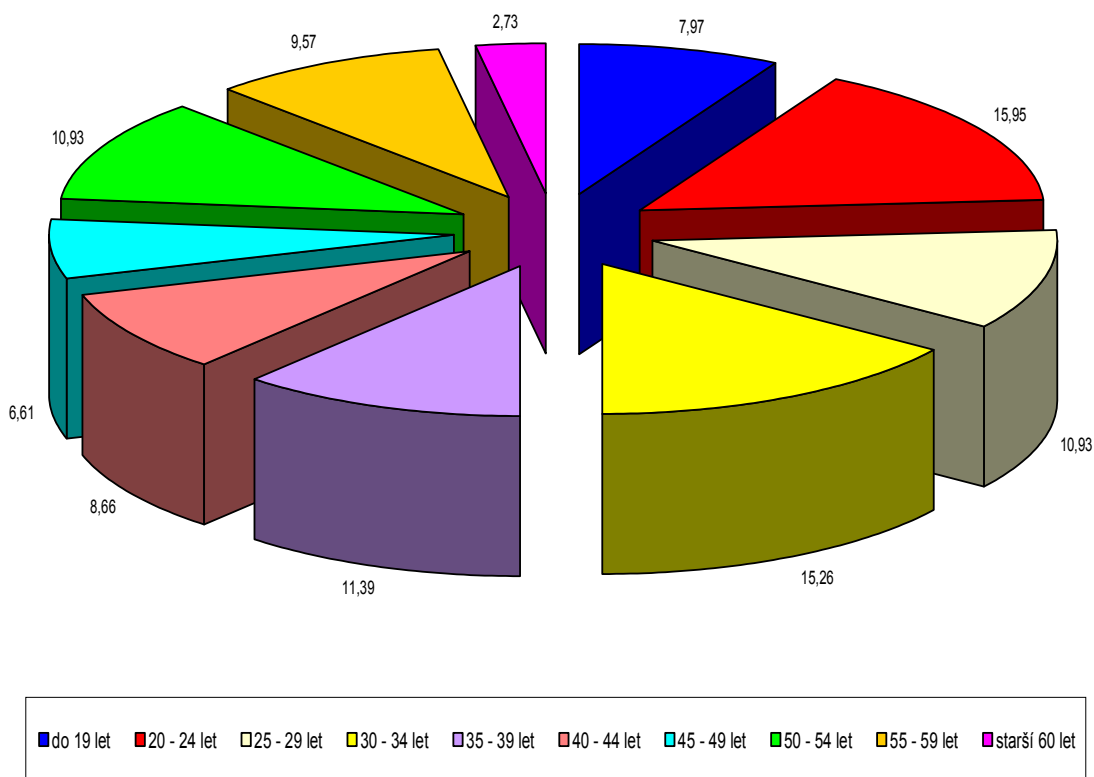
Roční průměrné hodnoty	Rok 2002	Rok 2003	Rok 2004	Rok 2005	Rok 2006	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009
Uchazeči o zaměstnání	240	287	306	276	231	218	204	354
Z toho ženy	136	152	172	164	136	134	117	192
Z toho ženy %	56,67	52,96	56,21	59,42	58,87	61,47	57,35	54,24

Zdroj: Úřad práce Plzeň-jih, zpracování vlastní

Při hodnocení nabídky práce je velká pozornost věnována i ukazatelům jakými jsou věková struktura uchazečů o zaměstnání a jejich vzdělanostní struktura. Opomíjené nezůstává ani sledování specifických skupin, kterými jsou osoby se ZTP, absolventi a mladiství.

Rozdělení počtu uchazečů o zaměstnání v regionu Blovicko dle věku, je zachyceno v grafu č. 6. K 31.12.2009 bylo evidováno 439 uchazečů o zaměstnání. Nejvíce uchazečů tvořila věková kategorie 20 – 24 let (70 osob - 15,95 %). Zastoupení uchazečů ve věku 30 – 34 let činilo 15,26 % (67 osob). Nejméně uchazečů bylo zaznamenáno u věkové skupiny starší 60 let (12 osob – 2,73 %). Nejsilněji zastoupená věková skupinu 20 – 24 let se skládá zejména ze dvou problematických skupin – absolventů a žen po mateřské dovolené. Při výběru nových zaměstnanců dávají zaměstnavatelé obvykle přednost uchazečům se vzděláním, zkušeností a praxí. Absolventi praxe chybí. Mohou zaměstnavatelům nabídnout jen vzdělání, a proto jsou na trhu práce znevýhodňováni.

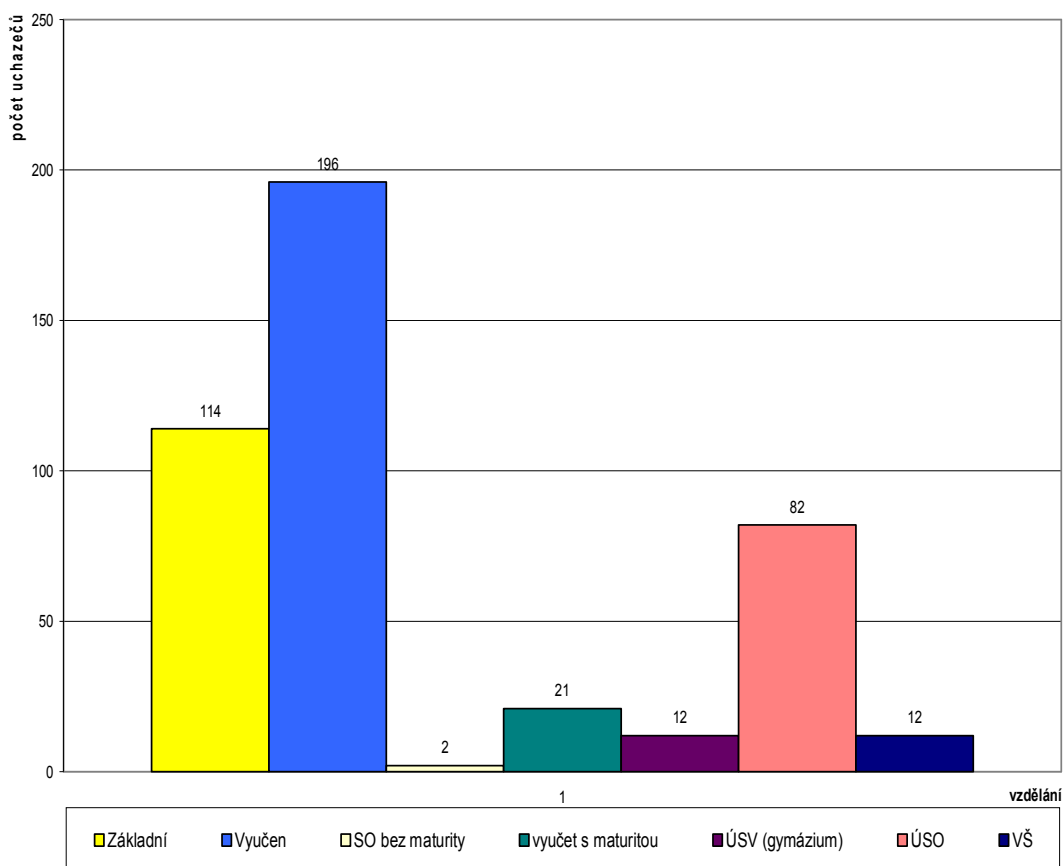
Graf č. 6: Věková struktura uchazečů o zaměstnání v regionu Blovicko k 31.12.2009

Zdroj: Úřad práce Plzeň-jih, zpracování vlastní

Dalším ukazatelem, který se při hodnocení nabídky práce sleduje, je vzdělanostní struktura uchazečů (graf č. 7). V regionu tvoří největší část uchazečů skupina osob vyučených (196 osob – 44,65 %). Naopak nejmenší je skupina osob se středním odborným vzděláním bez maturity (2 osoby – 0,46%). Jedním z problémů vyučených osob je měnící se struktura poptávky po práci. Částečné řešení nabízí Úřad práce Plzeň-jih. Jedná se o rekvalifikační kurzy. Ale i po jejich absolvování se zájemci o zaměstnání z řad vyučených osob potýkají s problémy, neboť zaměstnavatelé často požadují znalost cizího jazyka. Vyučené osoby, zejména vyšší věkové skupiny, tomuto požadavku nevyhovují. V takových případech zaměstnavatelé dávají přednost osobám vyučeným s maturitou, které znalost cizího jazyka nabízejí. Velkou část nezaměstnaných vyučených osob tvoří i vyučení absolventi.

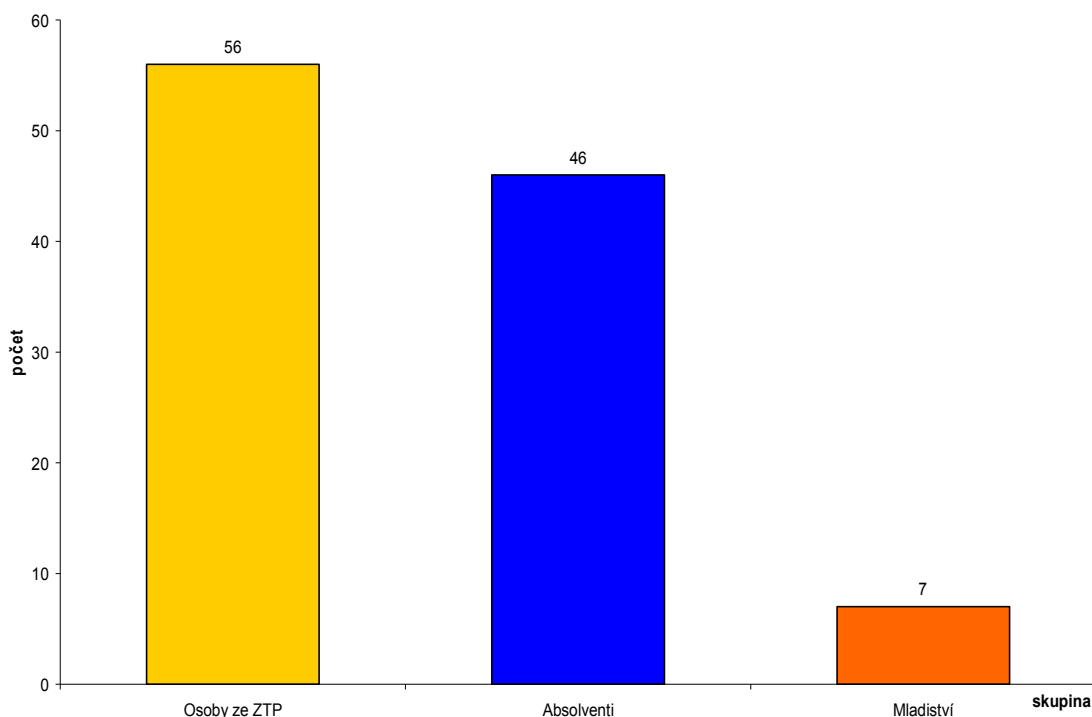
Graf č. 7: Vzdělanostní struktura uchazečů o zaměstnání v regionu Blovicko k 31.12.2009

Zdroj: Úřad práce Plzeň-jih, zpracování vlastní

Rozdělení uchazečů o zaměstnání v regionu Blovicko dle specifické struktury zachycuje graf č. 8. Z této skupiny uchazečů byly jako nejvíce problémové vyhodnoceny osoby se ZTP (56 osob – 51,38 %) a dále pak absolventi (46 osob – 42,20 %). Nejmenší část tvoří mladiství (7 osob – 6,42 %). Postavení zdravotně postižených osob na trhu práce v regionu vykazuje stejné charakteristiky jako na českém pracovním trhu nebo trhu práce v ostatních evropských státech. Schopnost pracovat u zdravotně postižených osob ovlivňuje typ a míra jejich zdravotního handicapu. Tento handicap může znamenat např. problém při zapracování na nové místo nebo nižší produktivitu práce. Přístup na trh práce je ale ovlivňován i fyzickými a sociálními podmínkami (bezbariérové přístupy či rozvoj sociální odpovědnosti zaměstnavatelů). V rámci aktivní politiky státu je Úřadem práce Plzeň-jih zaměstnavatelům nabízeno částečné řešení. Tím je možnost zřízení společensky účelných pracovních míst.

Graf č. 8: Specifická struktura uchazečů o zaměstnání v regionu Blovicko k 31.12.2009

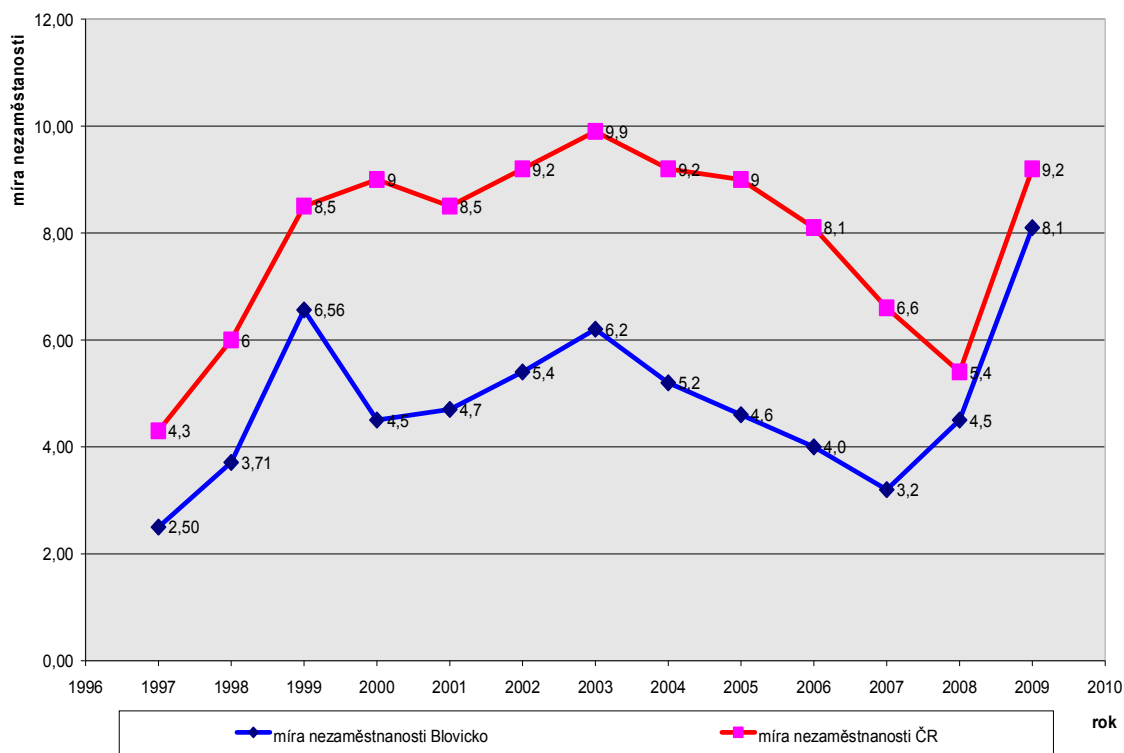
Zdroj: Úřad práce Plzeň-jih, zpracování vlastní

5.1.3 Nezaměstnanost

Nezaměstnanost lze charakterizovat jako převis nabídky na trhu práce nad poptávkou na trhu práce. Výpočet registrované míry nezaměstnanosti provádí měsíčně Ministerstvo práce a sociálních věcí. Hodnoty jsou vyjádřeny v procentech. Jde o vyjádření poměru uchazečů, kteří jsou registrováni na úřadech práce k pracovní síle, která je tvořena součtem zaměstnaných osob.

Registrovanou míru nezaměstnanosti na Blovicu v letech 1997 až 2009, vždy k 31.12. příslušného roku, zachycuje graf č. 9. Pro možnost porovnání je zde zanesen i vývoj registrované míry nezaměstnanosti v České republice. Hodnoty pro tento graf jsou uvedeny v příloze č. 3 (tabulka č. 12).

Graf č. 9: Míra nezaměstnanosti v ČR a na Blovicu v letech 1997 - 2009

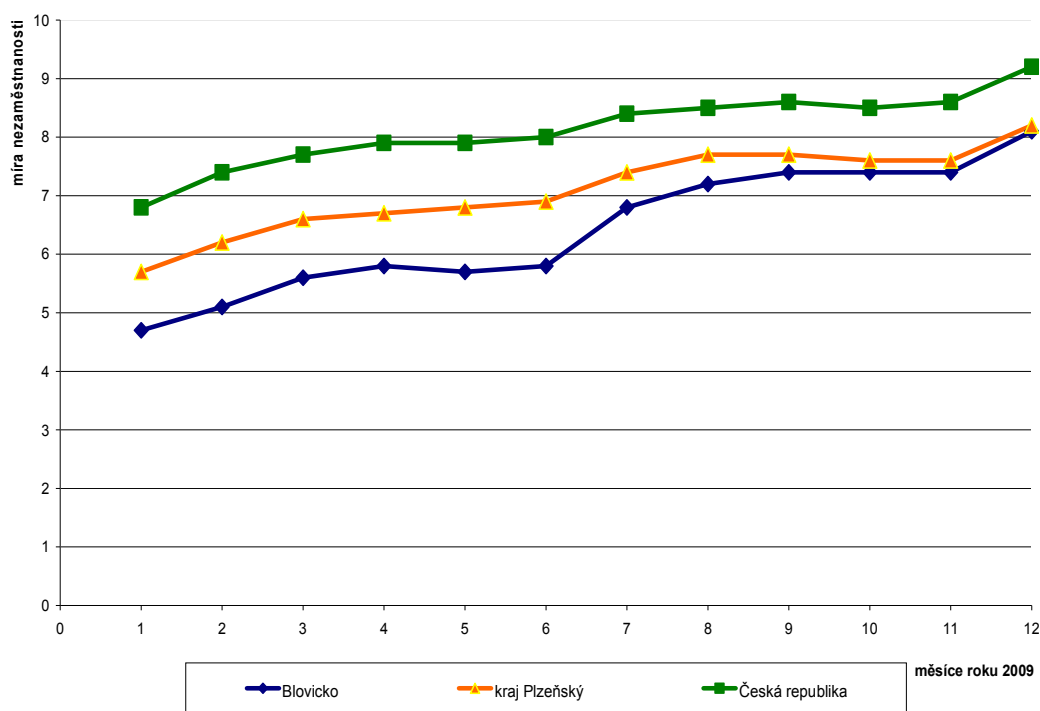
Zdroj: MPSV a Úřad práce Plzeň-jih, zpracování vlastní

Budeme-li hodnotit registrovanou míru nezaměstnanosti na Blovicku, lze konstatovat, že v roce 1997 činila 2,5 %, v roce 1998 dochází k nárůstu na 3,71 %, v roce 1999 dochází k dalšímu zvýšení a to až na 6,56 %. V dalších letech jsou vykazovány hodnoty 4,5 %, 4,7 % a 5,4 %. Přiblížení nastává až v roce 2003, kdy míra nezaměstnanosti dosahuje 6,2 %. V dalších letech nastává pokles, registrovaná míra nezaměstnanosti se pohybuje mezi 3,2 % a 5,2 %. Výrazné zvýšení nastává v roce 2009, kdy registrovaná míra nezaměstnanosti dosahuje rekordní hodnoty 8,1 %.

Při porovnání regionu Blovicko a České republiky lze zaznamenat odlišný vývoj v roce 2000, kdy v ČR nezaměstnanost rostla (o 0,4 procentního bodu) a naopak tomu bylo v regionu Blovicko, kde nezaměstnanost klesla (o 2,06 procentního bodu). Výraznému snížení nezaměstnanost na Blovicku přispělo otevření nové provozovny na výroku plastových oken a také výraznému rozšíření sociálních služeb v objektu bývalých lázní. Rozdílný vývoj v nezaměstnanosti na Blovicku a v ČR lze zaznamenat v roce následujícím, tedy v roce 2001. V tomto roce dochází v ČR ke snížení registrované míry nezaměstnanosti (o 0,5 procentního bodu) a v regionu Blovicko naopak k mírnému nárůstu (o 0,2 procentního bodu). V té době docházelo v regionu k transformaci lesnické společnosti, která měla za následek snižování pracovních míst. Další rozdíl ve vývoji lze zaznamenat až v roce 2008, kdy nezaměstnanost v ČR pokračuje v sestupné tendenci (pokles o 1,2 procentního bodu) a region Blovicko vykazuje nárůst nezaměstnanosti (o 1,3 procentního bodu). V následujícím roce 2009 dochází k nejvýraznějšímu přiblížení hranice registrované míry nezaměstnanosti regionu k ČR. Důvody lze nalézt v omezení výroby v provozovně na výrobu plastových oken v roce 2008 a jejím úplném uzavření v roce následujícím. K uzavírání větších provozů se v roce 2009 přidává omezení či ukončení činnosti různých dalších provozů a uzavírání provozoven drobných živnostníků (truhlářství, zámečnictví, stavební firma, opravny motorových vozidel, stavebniny, prodejna náhradních dílů, prodejny nabízející smíšené zboží, videopůjčovna a v regionu byla uzavřena i poslední prodejna knih). Ke snížení nezaměstnanosti v regionu nepomohlo ani otevření nového provozu na výrobu plastových nádrží společnosti ProMinent Systems s.r.o, v červnu roku 2009.

Vývoj nezaměstnanosti v jednotlivých měsících roku 2009 zachycuje graf č. 10. Pro možnost porovnání je zde zaznamenán i vývoj nezaměstnanosti v Plzeňském kraji a České republice. Hodnoty pro tento graf jsou uvedeny v příloze č. 3 (tabulka č. 13).

Graf č. 10: Vývoj nezaměstnanosti v regionu Blovicko, Plzeňském kraji a České republice (jednotlivé měsíce roku 2009)

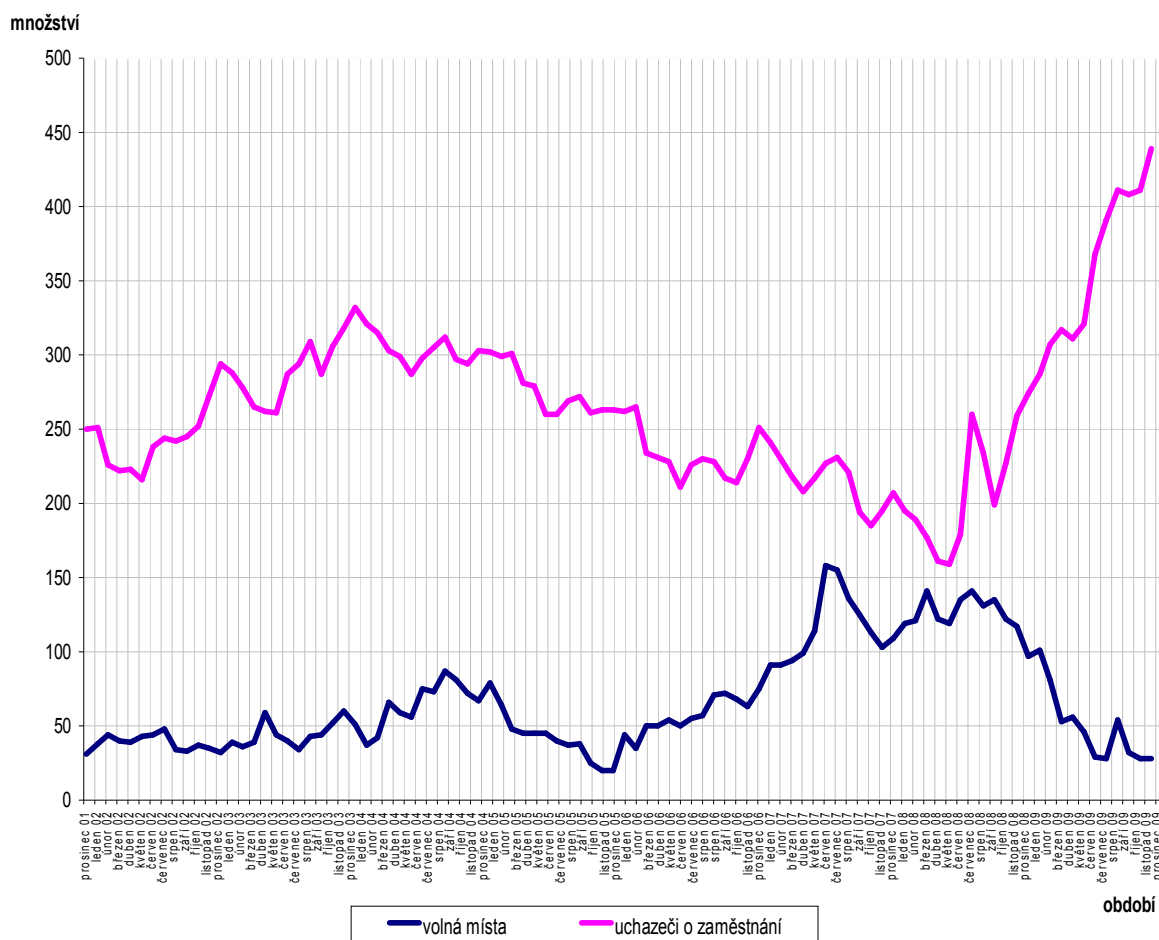

Zdroj: Úřad práce Plzeň-jih, zpracování vlastní

Z grafu č. 10 je patrné, že výrazné zvýšení naměřené míry nezaměstnanosti není vyvoláno problémy v dané lokalitě, ale jedná se o problém celostátní, připisovaný důsledkům světové hospodářské krize. Přesto se nezaměstnanost na Blovicku od července roku 2009 zhoršuje a to jak v porovnání s Plzeňským krajem, tak v porovnání s vývojem v ČR. Důvody již byly uvedeny – omezování provozů, uzavírání provozoven, propouštění.

Zajímavý pohled může nabídnout i grafické zobrazení měsíčního vývoje volných pracovních míst nabízených Úřadem práce Plzeň-jih v regionu Blovicko a počet uchazečů o zaměstnání (graf č. 11).

Graf č. 11: Měsíční vývoj volných míst a počtu uchazečů o zaměstnání v letech 2002 – 2009

Zdroj: MPSV a Úřad práce Plzeň-jih, zpracování vlastní

V grafu č. 11 jsou viditelné pravidelné sezónní výkyvy. Tyto výkyvy způsobuje kolísání poptávky po práci a nabídky práce během roku. Nejvyšší počet uchazečů o zaměstnání vidíme v zimních měsících (např. v roce 2002 bylo evidováno 252 osob v listopadu, 273 osob v prosinci a 297 osob v lednu 2003). Tento stav je ovlivněn obory a odvětvími, ve kterých jsou výkony prací závislé na počasí. Jedná se zemědělství, lesnictví a také stavebnictví. Od března dochází k mírnému snížení uchazečů (v březnu 2003 došlo oproti únoru 2003 k 3 % snížení, v dubnu 2003 k poklesu počtu uchazečů o 5 % oproti březnu 2003). Sestupná tendence v jarních měsících pokračuje a to až do května, kdy je zaznamenáno nejméně uchazečů o zaměstnání. V červnu však dochází k obratu – počet uchazečů mírně narůstá (zvýšení o 10 % je patrné ze srovnání července

2003 s červnem 2003). Tato změna není ovlivněna počasím, ale přílivem nových absolventů škol, kteří po ukončení školní docházky zatím nenašli uplatnění na trhu práce. Na vývoji počtu uchazečů o zaměstnání v dalších měsících se však již ukončení sezónních prací podílí. Počet uchazečů o zaměstnání roste až do zimních měsíců, kdy se dostává na vrchol a další rok se cyklus opakuje. Měsíční hodnoty počtu uchazečů o zaměstnání na Blovicku jsou uvedeny v tabulce č. 5, hodnoty nabízených volných pracovních míst pak v tabulce č. 2.

Významnou roli v boji proti nezaměstnanosti zaujímá stát, který prostřednictvím různých institucí a společností realizuje aktivní politiku zaměstnanosti. V regionu největší část této politiky zajišťuje Úřad práce Plzeň-jih, který každý rok sestavuje vlastní strategii aktivní politiky zaměstnanosti. Vychází přitom z dokumentů Evropské unie a České republiky. Zaměřuje se především na uchazeče o zaměstnání nejvíce znevýhodněné na trhu práce a na zvyšování možnosti jejich zaměstnání, na snižování dlouhodobé nezaměstnanosti a na snižování rozdílů v nezaměstnanosti v jednotlivých mikroregionech. Mezi nástroje, které Úřad práce Plzeň-jih pro realizaci aktivní politiky státu využívá, patří rekvalifikace, veřejně prospěšné práce, společensky účelná pracovní místa, příspěvek na zapracování a příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program. Součástí aktivní politiky zaměstnanosti je i poradenská činnost a podpora zaměstnávání osob se zdravotním postižením. K realizaci těchto aktivit využívá Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost, který je financovaný z Evropského sociálního fondu.

Pracovní místa pro veřejně prospěšné práce mohou zřizovat obce. V regionu této možnosti využívají Blovice, Letiny, Vlčice, Spálené Poříčí a Ždírec a to zejména pro zajištění sezónních prací. Společensky účelné místo mohou zřídit jak obce, tak ostatní subjekty. Někteří zaměstnavatelé se zaleknou administrativy, která je zejména v počáteční fázi složitá, a od realizace projektu odstoupí. Přesto je tato forma v regionu využívána ať již výše uvedenými městy a obcemi či společnostmi jako FTC electronic czech, Pressol Tschechien, Elektro Česal či EkoLes.

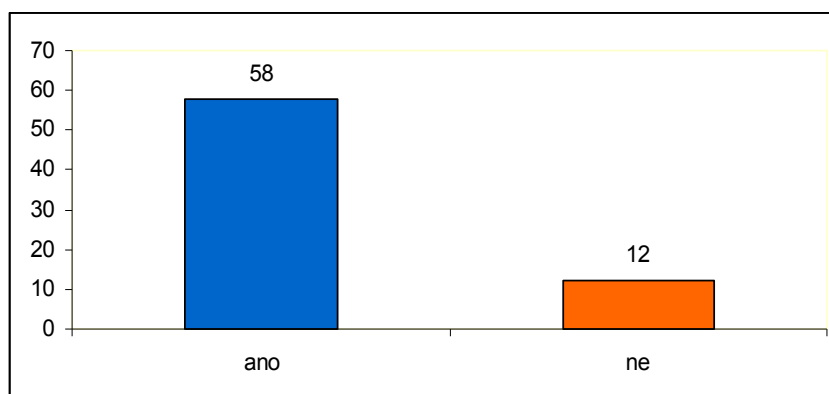
5.2 Vyhodnocení dotazníkového šetření

Pro zjištění jistoty na trhu práce na Blovicku z pohledu občanů, žijících a pracujících v tomto regionu byl sestaven dotazník (příloha č. 1). Pomocí dotazníkového šetření byla shromážděna data (příloha č. 2), která byla statisticky analyzována.

Na malém vzorku respondentů (30 osob) byl dotazník nejprve otestován. Cílem bylo ověření, zda jsou otázky srozumitelné pro rozdílné věkové skupiny i pro občany s různým vzděláním. Při sestavování dotazníku bylo např. zvažováno, zda je vhodné použít pojmy kvalifikace či rekvalifikace. Příjemným zjištěním bylo, že občané jsou s těmito pojmy všeobecně seznámeni a proto jim nečinilo potíže na otázky, které obsahovaly slovo kvalifikace nebo rekvalifikace, odpovídat.

Po provedení pilotáže následoval sběr dat dotazníkového šetření, který byl realizován pomocí metody osobního dotazování. Během jednoho pracovního týdne byla na několika místech regionu (Blovice, Letiny, Spálené Poříčí, Střížovice a Milínov) náhodně vybraným osobám položena otázka, zda pracují a žijí v regionu Blovicko. Ze 70 oslovených respondentů odpovědělo kladně 58 osob (graf č. 12). S každým z respondentů, který odpověděl kladně, byl vyplněn dotazník.

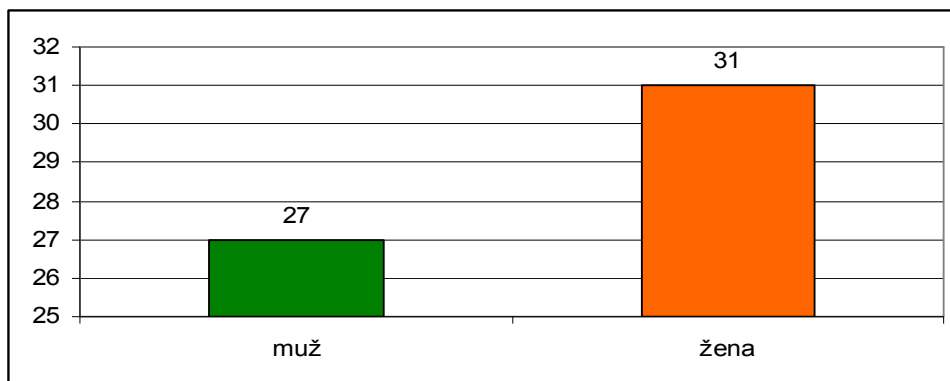
Graf č. 12: Grafické vyhodnocení otázky č. 1 – Pracujete v regionu Blovicko?

Zdroj: Dotazníkové šetření, zpracování vlastní

Od tohoto místa budeme za soubor respondentů považovat 58 osob (respondenti, kteří kladně odpověděli na otázku č. 1). Jedná se o občany, kteří na Blovicku pracují. Soubor respondentů je tvořen 46,55 % mužů a 53,45 % žen (graf č. 13).

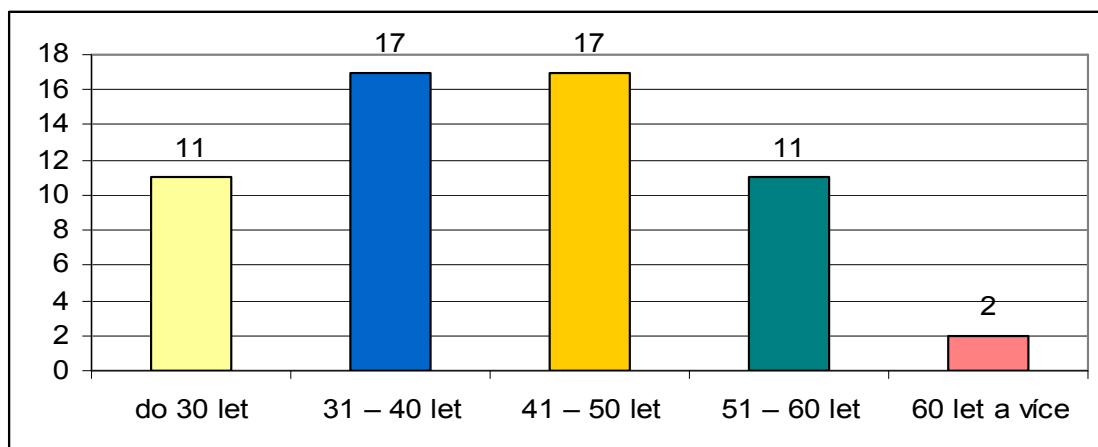
Graf č. 13: Pohlaví respondentů (otázka č. 11)

Zdroj: Dotazníkové šetření, zpracování vlastní

Pokud budeme posuzovat věkovou skladbu souboru respondentů (graf č. 14), zjistíme, že nejmenší část tvoří věková skupina 60 let a více – 3,45 %, naopak největší část zaujímá věková skupina 31 – 40 let (29,31 %) spolu se skupinou osob ve věku 41 – 50 let (29,31 %).

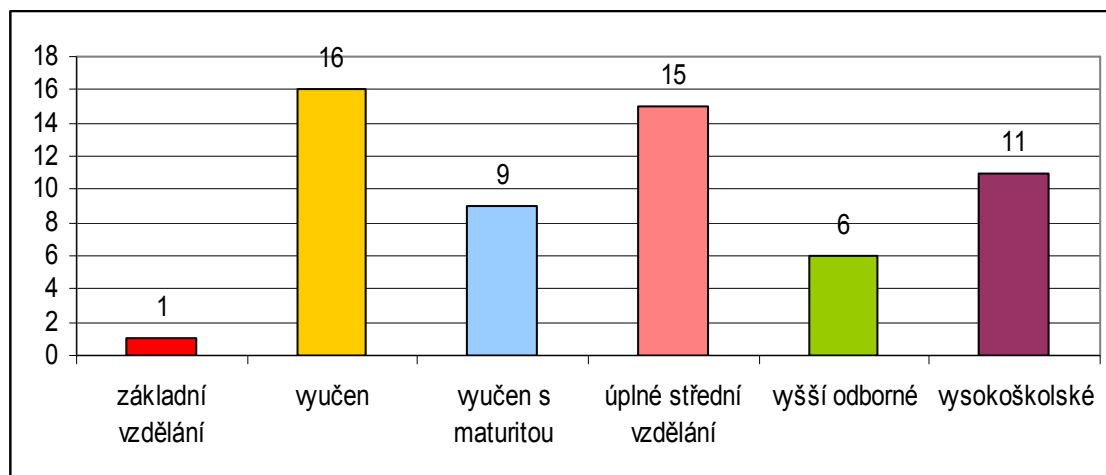
Graf č. 14: Věkové složení respondentů (otázka č. 12)

Zdroj: Dotazníkové šetření, zpracování vlastní

Z hlediska nejvyššího dosaženého vzdělání (graf č. 15) jsou v souboru nejméně zastoupeny osoby se základním vzděláním (1,72 %), naopak nejvíce osoby vyučené (27,59 %).

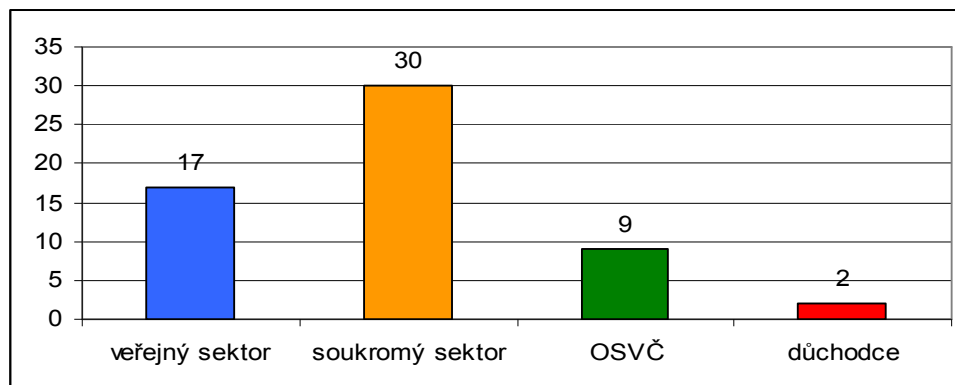
Graf č. 15: Složení respondentů z pohledu vzdělání (otázka č. 13)

Zdroj: Dotazníkové šetření, zpracování vlastní

Nejnižší procento respondentů tvoří důchodci (3,45 %), dále pak osoby samostatně výdělečně činné (15,52 %), ve veřejném sektoru je zaměstnáno 29,31 % respondentů a nejvíce respondentů pracuje v sektoru soukromém (51,72 %) – graf č. 16.

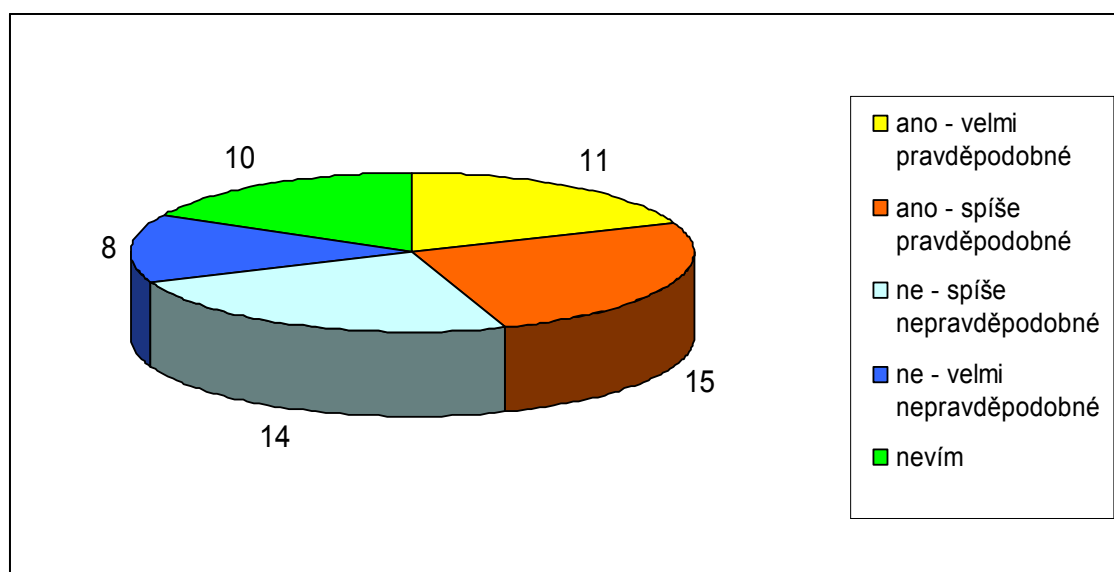
Graf č. 16: Struktura zaměstnání (otázka č. 15)

Zdroj: Dotazníkové šetření, zpracování vlastní

K vyhodnocení jistoty na trhu práce sloužila otázka č. 2, kde byl zjišťován názor respondentů, zda se obávají o ztrátu zaměstnání či nikoliv (graf č. 17). Těm z respondentů, kteří měli obavu o ztrátu zaměstnání, byla určena i následující otázka, jejímž cílem bylo zjištění důvodu těchto obav. Ztrátu zaměstnání považuje 26 respondentů za pravděpodobnou, 22 respondentů pak za nepravděpodobnou. Nejvíce respondentů (25,86 %) považuje ztrátu zaměstnání za spíše pravděpodobnou. 24,14 % respondentů uvádí, že ztráta zaměstnání je spíše nepravděpodobná. 18,98 % dotázaných vyhodnocuje ztrátu zaměstnání jako velmi pravděpodobnou, 17,24 % respondentů na otázku neznalo odpověď a u 13,79 % respondentů byla vyhodnocena ztráta zaměstnání jako velmi nepravděpodobná.

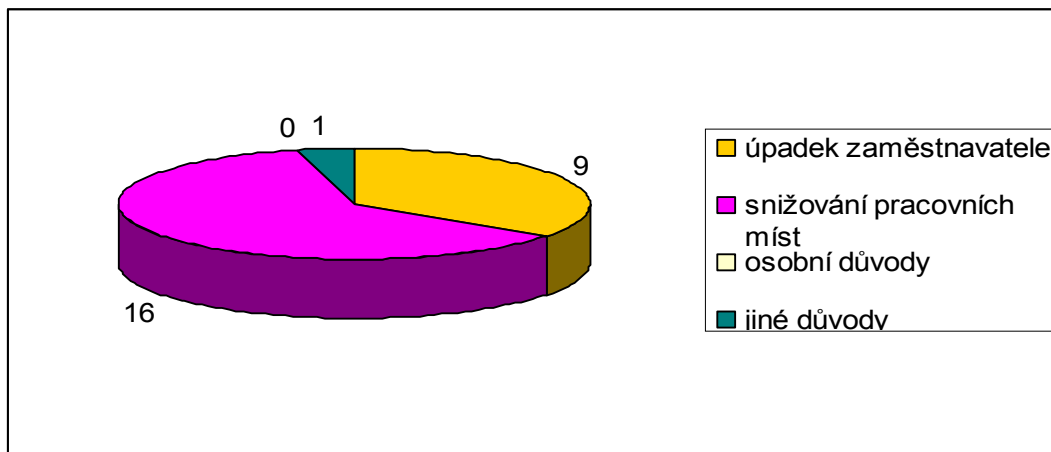
Graf č. 17: Domníváte se, že je pravděpodobné, že přijdete o svoji práci?

Zdroj: Dotazníkové šetření, zpracování vlastní

Největší procento osob, které se obávají ztráty zaměstnání, se domnívá, že ztráta zaměstnání by byla zapříčiněna snižováním pracovních míst. Tento názor vyjádřilo 27,59 % osob. Úpadek zaměstnavatele označilo za příčinu obavy o ztrátu zaměstnaná 15,52 % osob, jiné důvody pak označilo 1,72 % osob. Grafické zobrazení zachycuje graf č. 18.

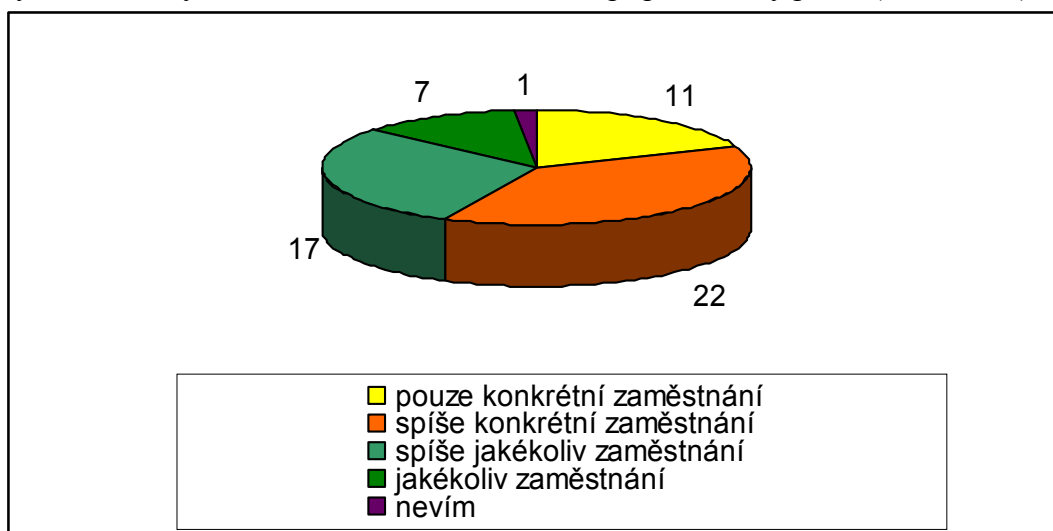
Graf č. 18: Důvod ztráty zaměstnání (otázka č. 3)

Zdroj: Dotazníkové šetření, zpracování vlastní

Dotazníkovým šetřením bylo zjištěno, že z 58 respondentů má osobní zkušenost s nezaměstnaností 34 osob (58,62 %) a 24 osob práci ještě neztratilo (41,38 %). Pokud by dotazovaní ztratili svoji práci, nejvíce (62,07 %) by se jich pokusilo hledat práci novou v regionu, 22,41 % by vyhledávalo práci pouze v místě bydliště, 10,34 % by novou práci hledalo bez ohledu na vzdálenost a 5,17 % dotázaných neví.

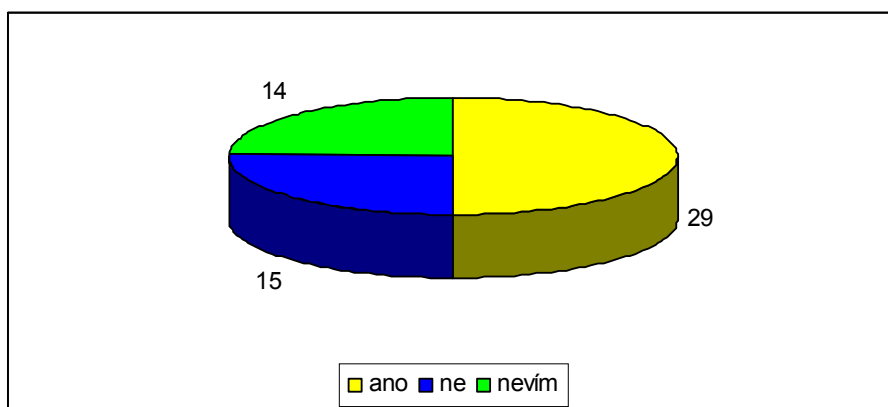
Graf č. 19: Vyhledávání nového zaměstnání v případě ztráty práce (otázka č. 5)

Zdroj: Dotazníkové šetření, zpracování vlastní

Z otázky č. 6 (graf č. 20) vyplývá, že 50% respondentů by v případě ztráty zaměstnání přijalo novou práci i v případě, že by měla nižší finanční ohodnocení, než práce předchozí. 25,86 % respondentů by za takových podmínek novou práci nepřijalo a 24,14 % respondentů neví, jak by se v takové situaci rozhodlo.

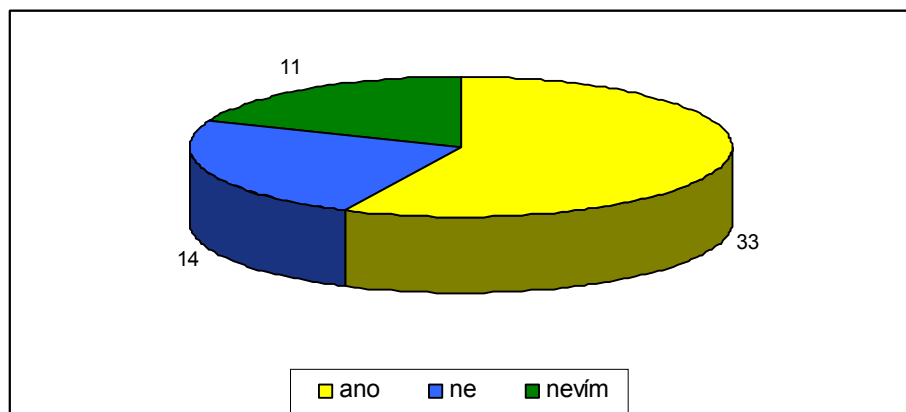
Graf č. 20: Přijetí práce s nižším finančním ohodnocením

Zdroj: Dotazníkové šetření, zpracování vlastní

Na základě vyhodnocení dotazníkového šetření bylo zjištěno, že 56,90 % respondentů by v případě ztráty zaměstnání přijalo práci, která vyžaduje nižší kvalifikaci. 24,14 % respondentů by takovou práci nepřijalo a 18,97 % respondentů neví, jak by se v takové situaci zachovalo (graf č. 21).

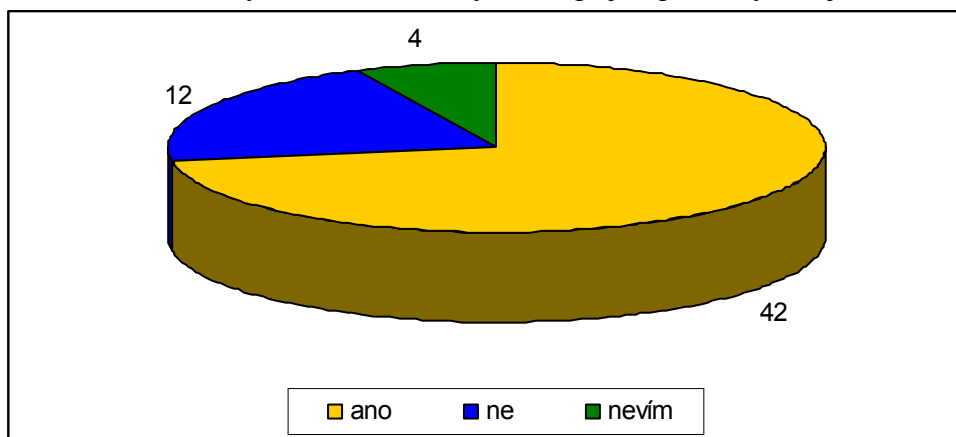
Graf č. 21: Přijetí práce, která vyžaduje nižší kvalifikaci

Zdroj: Dotazníkové šetření, zpracování vlastní

Nové zaměstnání vyžadující rekvalifikaci by přijalo 72,41 % respondentů, 20,69 % respondentů by takovou práci nepřijalo a 6,90 % respondentů neví, jak by danou situaci řešilo (graf č. 22).

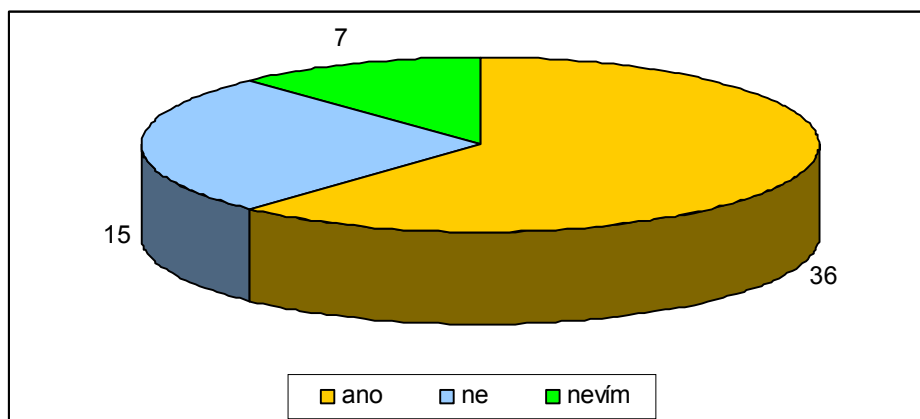
Graf č. 22: Grafické vyhodnocení otázky č. 8 – přijetí práce vyžadující rekvalifikaci

Zdroj: Dotazníkové šetření, zpracování vlastní

Práci na zkrácený úvazek by přijalo 62,07 % respondentů. 25,86 % respondentů by práci na zkrácený úvazek nepřijalo a 12,07 % respondentů neví, jak by se rozhodlo (graf č. 23).

Graf č. 23: V případě ztráty zaměstnání byste přijali práci na zkrácený pracovní úvazek?

Zdroj: Dotazníkové šetření, zpracování vlastní

Z analýzy dotazníkového šetření vyplývá, že při hledání nového zaměstnání je preferována práce v regionu (62,07 %) a vyhledávání spíše konkrétního zaměstnání (37,93 %). Přijetí nové pracovní nabídky nebrání ani její nižší finanční ohodnocení oproti finančnímu ohodnocení předchozí práce (50,00 %). Překážkou pro přijetí nové pracovní nabídky není nižší kvalifikace, než ta, kterou uchazeč disponuje (56,90 %), ani nutnost rekvalifikace (72,41 %) či nabídka zaměstnání se zkráceným pracovním úvazkem (62,07 %). Naopak nejnižší preference při hledání nového zaměstnání vykazuje lokalita, která představuje dlouhé dojíždění nebo přestěhování se (10,34 %).

Dotazníkovým šetřením shromážděné hodnoty lze vzájemně porovnat. Pokusíme se získat odpověď na otázku, zda na ztrátu zaměstnání mělo vliv pohlaví respondentů. K tomu využijeme asociační tabulku, do které dosadíme hodnoty získané dotazníkovým šetřením (tabulka č. 7).

Tabulka č. 7: Asociační tabulka

Ztráta zaměstnání \ Pohlaví	muž	žena	Celkem
	ano	5	19
ne	22	12	34
Celkem	27	31	58

Zdroj: Dotazníkové šetření, zpracování vlastní

$$n = 58$$

H_0 : mezi sledovanými znaky neexistuje závislost

H_1 : mezi znaky existuje závislost

$$\alpha = 0,05$$

Protože velikost souboru je 58, bude nulovou hypotézu o nezávislosti vypočítávat pomocí testového kritéria χ^2 .

$$\chi^2 = \frac{n(ad - bc)^2}{(a+b)(c+d)(a+c)(b+d)} = 10,88$$

$$\chi^2_{0,05(1)} = 3,841$$

Porovnáme vypočtenou hodnotu χ^2 s tabulkovou hodnotou $\chi^2_{0,05(1)}$.

$$\chi^2 > \chi^2_{0,05(1)} \iff H_0 \text{ se zamítá}$$

Nulovou hypotézu o nezávislosti zamítáme, byla prokázána závislost mezi pohlavím respondentů a ztrátou zaměstnání.

$$\text{Dále určíme sílu nezávislosti } |V| = \sqrt{\frac{\chi^2}{n}} = 0,43$$

Z výpočtu vyplývá, že závislost mezi pohlavím respondentů a ztrátou zaměstnání je středně silná.

Také můžeme prověřit, zda existuje závislost mezi prací ve vystudovaném oboru a pohlavím. Do tabulky č. 8 dosadíme hodnoty získané dotazníkovým šetřením.

Tabulka č. 8: Asociační tabulka

Práce ve stejném oboru	Pohlaví		Celkem
	muž	žena	
ano	17	10	27
ne	10	21	31
Celkem	27	31	58

Zdroj: Dotazníkové šetření, zpracování vlastní

$$n = 58$$

H_0 : mezi sledovanými znaky neexistuje závislost

H_1 : mezi znaky existuje závislost

$$\alpha = 0,05$$

Velikost souboru je 58, výpočet nulové hypotézu o nezávislosti provedeme pomocí testového kritéria χ^2 .

$$\chi^2 = \frac{n(ad - bc)^2}{(a+b)(c+d)(a+c)(b+d)} = 5,47 \quad \chi^2_{0,05(1)} = 3,841$$

Porovnáme vypočtenou hodnotu χ^2 s tabulkovou hodnotou $\chi^2_{0,05(1)}$.

$$\chi^2 > \chi^2_{0,05(1)} \iff H_0 \text{ se zamítá}$$

Nulovou hypotézu o nezávislosti zamítáme, byla prokázána závislost mezi pohlavím respondentů a prací v oboru respondentem vystudovanou.

Dále určíme sílu nezávislosti. $|V| = \sqrt{\frac{\chi^2}{n}} = 0,31$

Z výpočtu vyplývá, že závislost mezi pohlavím respondentů a prací ve vystudovaném oboru je středně silná.

Dotazník nám nabízí ještě možnost porovnat č. 11 a č. 14. Budeme tedy zjišťovat, zda na ztrátu zaměstnání práce mělo vliv, že respondent pracuje ve vystudovaném oboru (tabulka č. 9).

Tabulka č. 9: Asociační tabulka

Práce ve stejném oboru Ztráta zaměstnání	Ano	ne	Celkem
ano	3	21	24
ne	24	10	34
Celkem	27	31	58

Zdroj: Dotazníkové šetření, zpracování vlastní

$$n = 58$$

H_0 : mezi sledovanými znaky neexistuje závislost

H_1 : mezi znaky existuje závislost

$$\alpha = 0,05$$

Protože velikost souboru je 58, bude nulovou hypotézu o nezávislosti vypočítávat pomocí testového kritéria χ^2 .

$$\chi^2 = \frac{n(ad - bc)^2}{(a + b)(c + d)(a + c)(b + d)} = \mathbf{19,08}$$

$$\chi^2_{0,05(1)} = 3,841$$

Porovnáme vypočtenou hodnotu χ^2 s tabulkovou hodnotou $\chi^2_{0,05(1)}$.

$$\chi^2 > \chi^2_{0,05(1)} \iff H_0 \text{ se zamítá}$$

Nulovou hypotézu o nezávislosti zamítáme, byla prokázána závislost mezi ztrátou zaměstnání a prací ve vystudovaném oboru.

Dále určíme sílu nezávislosti.

$$|V| = \sqrt{\frac{\chi^2}{n}} = \mathbf{0,57}$$

Z výpočtu vyplývá, že závislost mezi ztrátou zaměstnání a prací ve vystudovaném oboru je středně silná.

Analýzu kvalitativních znaků můžeme uplatnit i při sledování závislosti proměnných pomocí kontingenční tabulky. S ohledem na malé množství respondentů však není vhodné provádět rozsáhlejší analýzu kontingenčních tabulek. Důvodem je nutnost slučování příliš mnoha podskupin, které je nelogické a analýza tak postrádá smysl.

Shrnutím výsledku dotazníkového šetření zjistíme, že nejvíce dotázaných by se snažilo o vyhledání nové práce v regionu. To je dáno jednak dobrou dopravní dostupností a také nižší časovou náročností na přepravu do zaměstnání. Roli zde hraje i pohlaví respondentů, neboť zejména u žen je zaznamenána snaha o vyhledávání zaměstnání poblíž místa bydliště. U dotazovaných převládá pocit, že při vyhledávání nového zaměstnání by se zaměřili spíše na vyhledávání konkrétního zaměstnání. Tato volba byla ovlivněna osobní zkušeností s nezaměstnaností. Ti, kteří osobní zkušenost s nezaměstnaností uvedli, preferovali vyhledávání jakéhokoliv nového zaměstnání. Snahu o vyhledání konkrétního zaměstnání uváděli převážně respondenti s vysokoškolským vzděláním. Obdobně tomu bylo i u otázky týkající se přijetí práce s nižším finančním ohodnocením, kde 50 % dotázaných by takovou práci přijalo. Přijmout zaměstnání vyžadující rekvalifikaci preferují dotázaní s osobní zkušeností s nezaměstnaností a také osoby s nižším vzděláním. Obavou ze ztráty zaměstnání a následné vyhledání nového zaměstnání bylo patrné i u odpovědí týkajících se zaměstnání s nižší potřebnou kvalifikací a přijetí práce na zkrácený úvazek. Tuto volbu opět preferovali respondenti s osobní zkušeností s nezaměstnaností a nižším vzděláním.

44,83 % dotázaných si myslí, že by mohlo přijít o svoji práci a to z důvodu snižování pracovních míst či úpadku zaměstnavatele. Jistotu zaměstnání tedy nemůžeme považovat za vysokou, ale je nutné zohlednit, že se jedná o názor respondentů. Ten je ovlivněn skutečností, že se podmínky zaměstnanosti v regionu zhoršují.

6. Závěr

Cílem bakalářské práce bylo popsání situace na trhu práce v regionu Blovicko. Za tímto účelem byla shromážděna data – primární data dotazníkovým šetřením, sekundární data pak z portálu MPSV a prostřednictvím Úřadu práce Plzeň-jih.

Všechna potřebná data byla vyhodnocena dle statistických metod, popsanych v metodické části. Primární data nashromážděná dotazníkovým šetřením popisují jistotu zaměstnání z pohledu občanů tohoto regionu. Aby bylo dotazníkové šetření vypovídající a poplatné pro celý region, bylo by nutné oslovit více respondentů. Proto je vhodnější celý průzkum nazvat spíše průzkumem pilotním.

Při vyhodnocení dotazníkového šetření bylo osloveno 46,55 % mužů a 53,45 % žen. Zkušenost se ztrátou zaměstnání bylo zjištěno u 41,38 % dotázaných. Ztrátu zaměstnání považuje za pravděpodobnou 44,83 % respondentů, což je zapříčiněno zejména obavami z důsledků světové hospodářské krize. Za možnou příčinu ztráty zaměstnání označilo nejvíce respondentů důvod snižování pracovních míst (27,59 %).

Mezi respondenty převažuje názor, že v případě ztráty zaměstnání by novou práci hledali pouze v regionu (62,07 % dotázaných), vyhledávali by spíše konkrétní zaměstnání (37,93 % dotázaných), přijali by práci s nižším finančním ohodnocením (50% dotázaných), s nižší potřebnou kvalifikací (56,9 % dotázaných), práci vyžadující rekvalifikaci (72,41 % dotázaných) i práci na zkrácený pracovní úvazek (62,07 % dotázaných).

Na hodnoty zjištěné dotazníkovým šetřením byly aplikovány také metody sledování závislosti kvalitativních znaků. Účelem bylo zjištění, zda existuje závislost mezi pohlavím a ztrátou zaměstnání, pohlavím a prací ve vystupovaném oboru a také závislost mezi ztrátou zaměstnání a prací ve vystudovaném oboru. Pomocí asociační tabulky byla ve všech případech závislost potvrzena a pomocí výpočtu síly závislosti vyhodnocena jako střední.

Nezaměstnanost v regionu Blovicko patří v porovnání s Plzeňským krajem k regionu s nižší mírou registrované nezaměstnanosti. Stejný výsledek lze zaznamenat i při porovnání hodnot s Českou republikou. Nízká míra nezaměstnanosti na Blovicku je ovlivněna podnikatelskými aktivitami v regionu. Významnou roli zde hraje i kvalitní dopravní dostupnost blízké Plzně, neboť pokud bychom Blovicko posuzovali z hlediska bilance pracovních míst v Plzeňském kraji, došli bychom k závěru, že se chová jako příměstský obvod města Plzně.

Pokles poptávky po práci lze v regionu Blovicko zaznamenat od roku 2008. Dochází ke snižování pracovních míst v dřevozpracujícím průmyslu a k uzavírání provozoven drobných živnostníků. V roce 2009 se tento problém rozšiřuje i na větší společnosti, které omezují některé provozy či je dokonce uzavírají. Výrazné zvýšení registrované míry nezaměstnanosti, nejen na regionální úrovni, je z velké části zapříčiněno dopady světové hospodářské krize. Do jaké míry je však těžké přesně určit, neboť nedochází ke snižování pracovních míst jen v důsledku již právě zmíněné ekonomické krize, ale často jsou zaznamenávány případy, kdy zaměstnavatelé situaci zneužívají a s odvoláním na krizi své zaměstnance nesmyslně propouští. Krize je také zaměstnavateli zneužívána omezováním výroby či nucených výluk (ačkoliv společnosti mají odbyt zajištěn), po kterém následuje snižování mezd. Stále častěji jsou popisovány i příklady zneužívání prostředků pasivní politiky zaměstnanosti.

Významnou roli v boji proti nezaměstnanosti zaujímá stát, který prostřednictvím různých institucí a společností realizuje aktivní politiku zaměstnanosti. V regionu nejvýznamnější část této politiky vykonává Úřad práce Plzeň-jih, který nabízí rekvalifikace, veřejně prospěšné práce, společensky účelná pracovní místa, příspěvek na zapracování a příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program. Z těchto forem podpory jsou zaměstnavateli v regionu nejvíce využívány veřejně prospěšné práce a společensky účelná pracovní místa.

7. Seznam literatury

Artl, J., Artlová, M. 2009. Ekonomické časové řady, Professional Publishing, Praha, 290 s. ISBN 978-80-86946-85-6

Buchtová, B., Boleloucký, Z., Fuchs., K., Kárník, Z., Šmajš, J., Švancara, J. 2002, Nezaměstnanost psychologický, ekonomický a sociální problém, Grada Publishing, Praha, 240 s. ISBN 80-247-9006-8

Halásková, R. 2001. Trh práce a politika zaměstnanosti, Ostravská univerzita, Ostrava, 93 s. ISBN 80-7042-595-4

Helísek, M. 2006. Základy makroekonomie - Průvodce studiem, Express, nakladatelství Vysoké školy finanční a správní, o.p.s., 92 s. ISBN 80-86754-18-9

Hidls, R., Hronová, S., Novák, I. 2000. Metody statistické analýzy pro ekonomy, Management Press, Praha, 259 s. ISBN 80-7261-013-9

Hidls, R., Hronová, S., Seger, J., Fischer, J. 2007. Statistika pro ekonomy, Professional Publishing, Praha, 415 s. ISBN 978-80-86946-43-6

Holman , R. 2005. Ekonomie, C. H. Beck, Praha, 710 s. ISBN 80-7179-891-6

Jírová, H. 1999. Trh práce a politika zaměstnanosti, Vysoká škola ekonomická v Praze, Praha, 95 s. ISBN 80-7079-635-9

Leiblová, Z. 2009. Zákon o zaměstnanosti s komentářem (včetně prováděcích předpisů) k 1.4.2009, ANAG, Olomouc, 312 s. ISBN 978-80-7263-533-7

Mareš, P. 2002. Nezaměstnanost jako sociální problém, Sociologické nakladatelství, Praha, 159 s., ISBN 80-86429-08-3

Pecáková, I. 2008. Statistika v terénních průzkumech, Professional Publishing, Praha, 231 s. ISBN 978-80-86946-74-0

Samuelson, P. A., Nordhaus, W. D. 1991. Ekonomie, Svoboda, Praha, 1011 s. ISBN 80-205-0192-4

Svatošová, L., Kába, B. 2008. Statistické metody II, Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta, Praha, 105 s. ISBN 978-80-213-1736-9

Tuleja P., Majerová I., Nezval P. 2006. Základy makroekonomie, Computer Press, Brno, 311 s. ISBN 80-251-0952-6

Winkler, J., Windmannová, M. 1999. Evropské pracovní trhy a průmyslové vztahy, Computer Press, Praha, 143 s. ISBN 80-7226-195-9

Internetové zdroje

Český statistický úřad
<http://www.czso.cz/>

Portál Ministerstva práce a sociálních věcí
<http://portal.mpsv.cz/>

Úřad práce Plzeň-jih
http://portal.mpsv.cz/sz/local/pj_info

8. Přílohy

Příloha č. 1: Dotazníkové šetření

Příloha č. 2: Vyhodnocení dotazníkového šetření

Příloha č. 3: Tabulky podkladových dat

8.1 Dotazníkové šetření

Vážená paní, vážený pane,

jsem studentkou ČZU v Praze. Pro svoji bakalářskou práci jsem si zvolila téma, které mapuje trh práce na Blovicku a zjišťuje názory občanů na jistotu zaměstnání v tomto regionu. Podkladem pro zpracování bakalářské práce je tento dotazník.

Dovoluji si obrátit se na Vás se žádostí o jeho vyplnění. Zároveň Vám děkuji za čas, který dotazníku věnujete. Údaje, které zde uvedete, jsou anonymní a nebudou použity k jiným účelům.

Informace k vyplnění dotazníku – vybírejte vždy pouze jednu z nabízených odpovědí.

1. Pracujete v regionu Blovicko?

- ano
 ne

Pokud jste odpověděli ne, dotazník dále nevyplňujte.

2. Domníváte se, že je pravděpodobné, že přijdete o svoji práci?

- ano - velmi pravděpodobné
 ano - spíše pravděpodobné
 ne - spíše nepravděpodobné
 ne - velmi nepravděpodobné
 nevím

3. Pokud se domníváte, že přijdete o práci, uveďte důvod:

- úpadek zaměstnavatele
 snižování pracovních míst
 osobní důvody
 jiné důvody

4. Pokud ztratíte práci, budete novou hledat:

- pouze v místě bydliště
 pouze v regionu
 bez ohledu na vzdálenost
 nevím

5. Pokud ztratíte práci, budete hledat:

- pouze konkrétní zaměstnání
 spíše konkrétní zaměstnání
 spíše jakékoliv zaměstnání
 jakékoliv zaměstnání
 nevím

6. V případě ztráty zaměstnání byste přijali práci, která má nižší finanční ohodnocení než předchozí?
- ano
 ne
 nevím
7. V případě ztráty zaměstnání byste přijali práci, která vyžaduje nižší kvalifikaci, než máte?
- ano
 ne
 nevím
8. V případě ztráty zaměstnání byste přijali práci, která vyžaduje rekvalifikaci?
- ano
 ne
 nevím
9. V případě ztráty zaměstnání byste přijali práci na zkrácený pracovní úvazek?
- ano
 ne
 nevím
10. Ztratili jste již někdy zaměstnání?
- ano
 ne
11. Pohlaví
- muž
 žena
12. Věk
- do 30 let
 31 – 40 let
 41 – 50 let
 51 – 60 let
 60 let a více
13. Vaše nejvyšší dosažené vzdělání
- základní vzdělání
 vyučen
 vyučen s maturitou
 úplné střední vzdělání
 vyšší odborné
 vysokoškolské

14. Pracujete v oboru, který jste vystudoval/a?

- ano
 ne

15. Vaše zaměstnání je:

- veřejný sektor
 soukromý sektor
 osoba samostatně výdělečně činná
 důchodce (starobní, invalidní)

8.2 Výsledky dotazníkového šetření

1	Pracujete v regionu Blovicko	ano	58
		ne	12
2	Domníváte se, že je pravděpodobné, že přijmete o svoji práci?	ano - velmi pravděpodobné	11
		ano - spíše pravděpodobné	15
		ne - spíše nepravděpodobné	14
		ne - velmi nepravděpodobné	8
		nevím	10
3	Pokud se domníváte, že přijmete o práci, uveďte důvod	úpadek zaměstnavatele	9
		snižování pracovních míst	16
		osobní důvody	0
		jiné důvody	1
4	Pokud ztratíte práci, budete novou hledat	pouze v místě bydliště	13
		pouze v regionu	36
		bez ohledu na vzdálenost	6
		nevím	3
5	Pokud ztratíte práci, budete hledat	pouze konkrétní zaměstnání	11
		spíše konkrétní zaměstnání	22
		spíše jakékoliv zaměstnání	17
		jakékoliv zaměstnání	7
		nevím	1
6	V případě ztráty zaměstnání byste přijali práci, která má nižší finanční ohodnocení než předchozí?	ano	29
		ne	15
		nevím	14
7	V případě ztráty zaměstnání byste přijali práci, která vyžaduje nižší kvalifikaci, než máte?	ano	33
		ne	14
		nevím	11
8	V případě ztráty zaměstnání byste přijali práci, která vyžaduje rekvalifikaci?	ano	42
		ne	12
		nevím	4
9	V případě ztráty zaměstnání byste přijali práci na zkrácený pracovní úvazek?	ano	36
		ne	15
		nevím	7

10	Ztratili jste již někdy zaměstnání?	ano	24
		ne	34
11	Pohlaví	muž	27
		žena	31
12	Věk	do 30 let	11
		31 – 40 let	17
		41 – 50 let	17
		51 – 60 let	11
		60 let a více	2
13	Vaše nejvyšší dosažené vzdělání	základní vzdělání	1
		vyučen	16
		vyučen s maturitou	9
		úplné střední vzdělání	15
		vyšší odborné	6
		vysokoškolské	11
14	Pracujete v oboru, který jste vystudoval/a	ano	27
		ne	31
15	Vaše zaměstnání je	veřejný sektor	17
		soukromý sektor	30
		OSVČ	9
		důchodce	2

8.3 Tabulky podkladových dat

Tabulka č. 10: Tempo růstu volných pracovních míst na Blovicu v letech 2002 – 2009 (průměrné roční hodnoty)

rok	volných míst	rok	volných míst	tempo růstu
2002	39	2003	44	112,02
2003	44	2004	64	146,74
2004	64	2005	42	66,06
2005	42	2006	56	132,21
2006	56	2007	113	202,39
2007	113	2008	126	111,67
2008	126	2009	53	41,87

Zdroj: Úřad práce Plzeň-jih, zpracování vlastní

Tabulka č. 11: Tempo růstu nabídky práce na Blovicku v letech 2002 – 2009 (průměrné roční hodnoty)

rok	počet uchazečů	rok	počet uchazečů	tempo růstu
2002	240	2003	287	119,67
2003	287	2004	306	106,29
2004	306	2005	276	90,29
2005	276	2006	231	83,87
2006	231	2007	218	94,31
2007	218	2008	204	93,43
2008	204	2009	354	173,55

Zdroj: Úřad práce Plzeň-jih, zpracování vlastní

Tabulka č. 12: Hodnoty registrovaná míra nezaměstnanosti v letech 1997 – 2009 pro region Blovicko a Českou republiku

rok vždy k 31.12.	míra nezaměstnanosti Blovicko	míra nezaměstnanosti Česká republika
1997	2,50	4,30
1998	3,71	6,00
1999	6,56	8,50
2000	4,50	9,00
2001	4,70	8,50
2002	5,40	9,20
2003	6,20	9,90
2004	5,20	9,20
2005	4,60	9,00
2006	4,00	8,10
2007	3,20	6,60
2008	4,50	5,40
2009	8,10	9,20

Zdroj: MPSV a Úřad práce Plzeň-jih, zpracování vlastní

Tabulka č. 13: Registrovaná míra nezaměstnanosti v jednotlivých měsících roku 2009

Období	Registrovaná míra nezaměstnanosti		
	Blovicko	Plzeňský kraj	Česká republika
rok 2009			
leden	4,7	5,7	6,8
únor	5,1	6,2	7,4
březen	5,6	6,6	7,7
duben	5,8	6,7	7,9
květen	5,7	6,8	7,9
červen	5,8	6,9	8,0
červenec	6,8	7,4	8,4
srpen	7,2	7,7	8,5
září	7,4	7,7	8,6
říjen	7,4	7,6	8,5
listopad	7,4	7,6	8,6
prosinec	8,1	8,2	9,2

Zdroj: MPSV a Úřad práce Plzeň-jih, zpracování vlastní